

รูปแบบโครงสร้างของกลุ่มสถาปัตยกรรม

ทอสมุดสาขา
วังท่าพระ

สำนักหอสมุดกลาง

โดย

นายบุญฤทธิ์ พูนพนิช

วิทยาพนธ์

ทาม

นำออกนอกห้องสมุด

ศิลปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์(ศิลปะไทย)

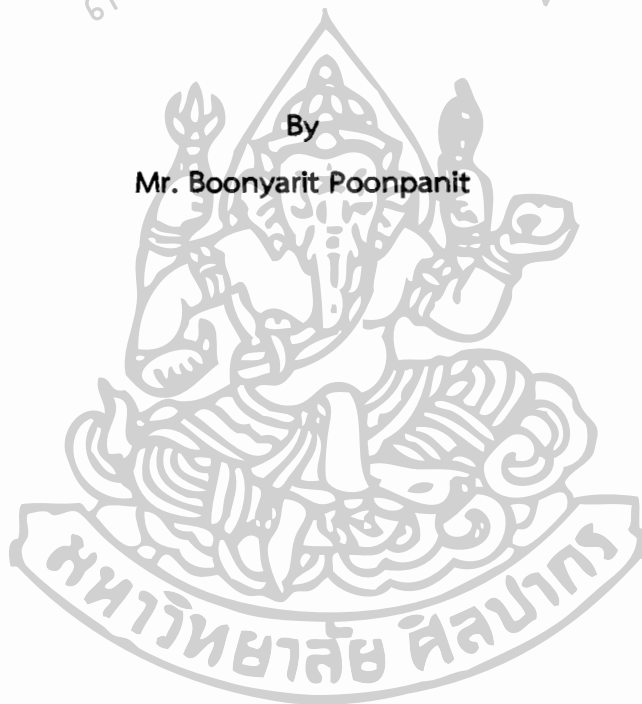
ภาควิชาศิลปะไทย

คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2555

THE STRUCTURE OF THE ARCHITECTURE

สำนักหอสมุดกลาง

By

Mr. Boonyarit Poonpanit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Bachelor of Fine Arts (B.F.A.), Program in Visual Arts

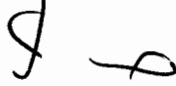
Department of Thai Art

The Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts

Silpakorn University

Academic Year 2012

คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้ศิลปินพันธ์ เรื่อง “รูปแบบโครงสร้างของกลุ่มสถาปัตยกรรม” เสนอโดย นายบุญฤทธิ์ พูนพนิช เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มวิชาเอกศิลปะไทย

.....
(รองศาสตราจารย์ปริญญา ตันติสุข)

คณบดีคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์

8 / ๗ / ๕๖

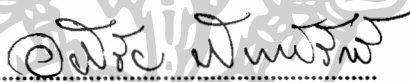
ผู้ควบคุมศิลปินพันธ์

1. อาจารย์ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์

คณะกรรมการตรวจศิลปินพันธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ปริญญา ตันติสุข)

8 / ๗ / ๕๖

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิชัย ภิรมย์รักษ์)

8 / ๗ / ๕๖

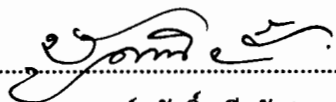
.....
(อาจารย์ปัญญา วิจินธนสาร)

8 / ๗ / ๕๖

.....
(อาจารย์ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์)

8 / ๗.๑ / ๕๖

.....
(อาจารย์ชูศักดิ์ ศรีขวัญ)

8 / ๗๑ / ๕๖

ประธานกรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการและเลขานุการ

หัวข้อศิลปนิพนธ์	รูปแบบโครงสร้างของกลุ่มสถาปัตยกรรม
ชื่อนักศึกษา	นายบุญฤทธิ์ พูนพนิช
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์
ภาควิชา	ศิลป์ไทย
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

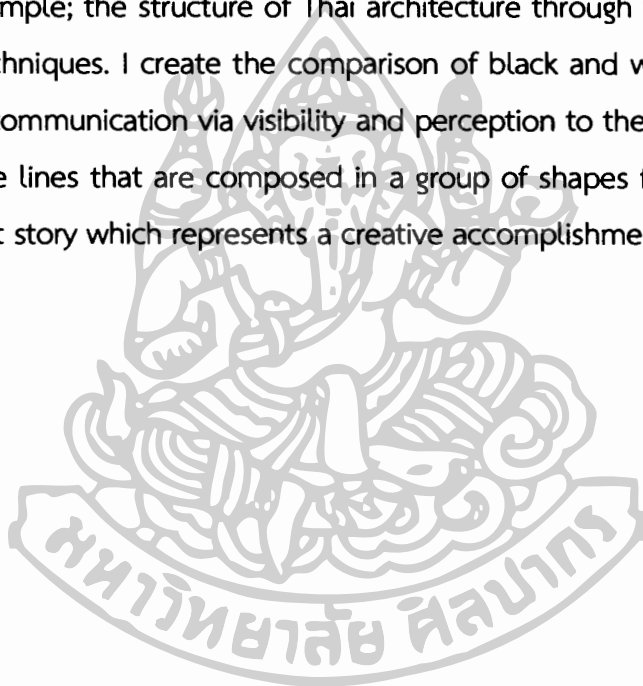
ข้าพเจ้าต้องการที่จะถ่ายทอดมุมมองที่มีต่อสภาพบ้านเมืองในแง่มุมของการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของอดีตกับปัจจุบัน โดยอาศัยจินตภาพจากรูปลักษณ์ของความเป็นไทยอันได้แก่ รูปแบบโครงสร้างของสถาปัตยกรรมไทย ผ่านเทคนิคจิตรกรรมลายเส้นสองมิติ สร้างค่าน้ำหนักขาวดำ เพื่อสื่อสารมิติใหม่ทางการมองเห็นและการรับรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้ชม โดยมุ่งเน้นการแสดงชีวิตชีวา ด้วยความงามของเส้นที่ประกอบกันเป็นกลุ่มรูปทรง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ชมสามารถจินตนาการถึงเรื่องราวในปัจจุบันซึ่งเป็นบริบทของผลงานสร้างสรรค์

Thesis Title	The Structure of the Architecture
Name	Mr. Boonyarit Poonpanit
Concentration	Visual Arts
Department	Thai Art
Academic Year	2012

Abstract

I wish to represent the view of the city environment in the context of cohabitation among the change of the past to the present. I use images from aspect of Thainess, for example; the structure of Thai architecture through two-dimensional gesture painting techniques. I create the comparison of black and white to create a new dimension of communication via visibility and perception to the audience. I also use aesthetic of the lines that are composed in a group of shapes for the audience to imagine a current story which represents a creative accomplishment of art work.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกถึงคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด อบรมสั่งสอนในเรื่องบุญคุณต้องทดแทน อุปการะส่งเสริมการเล่าเรียน รวมถึงน้อมรำลึกถึงคำสั่งสอนของ องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาศิลปะไทยทุกท่าน ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้คำแนะนำและแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศิลปนิพนธ์ของข้าพเจ้า ผู้แนะนำและให้ความรู้แก่ข้าพเจ้าในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

กราบขอบพระคุณกองทุน “เมทินี ธารวณิขกุล” ที่สนับสนุนทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาศิลปะ เพื่อนำมาใช้ในศิลปนิพนธ์ชุดนี้

ขอขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ สอนสั่ง บ่มเพาะวิชาความรู้อันมีประโยชน์ ให้แก่ข้าพเจ้าตั้งแต่เยาว์วัยจนเติบโตใหญ่

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ น้องทุกท่าน ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ข้าพเจ้า และขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยและส่งเสริมให้ศิลปนิพนธ์ชุดนี้สำเร็จลุล่วงในทุกประการ

ข้าพเจ้าหวังว่าผลงานศิลปะและเอกสารศิลปนิพนธ์ชุดนี้คงเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาหาความรู้ศิลปะตามสมควร

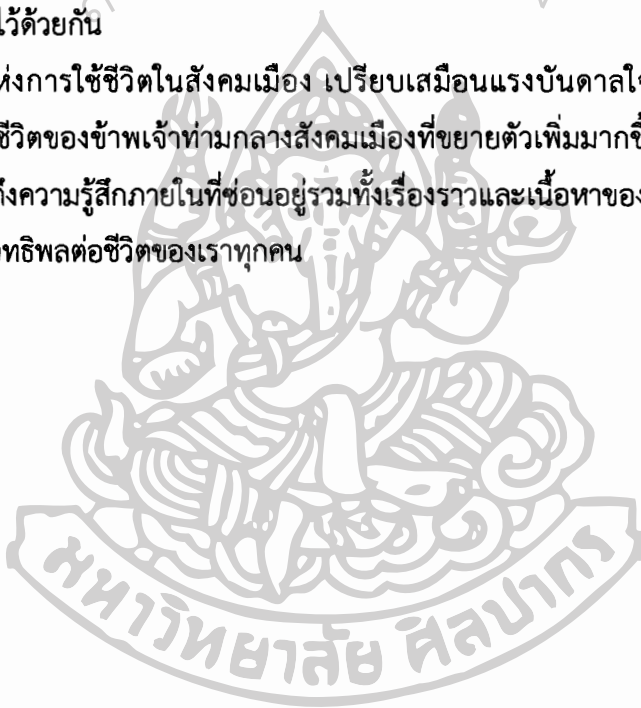

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นส่วนประกอบของผลงานศิลปนิพนธ์ สาขาทัศนศิลป์ กลุ่มวิชาเอกศิลปะไทย ของคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร “รูปแบบโครงสร้างของกลุ่มสถาปัตยกรรม” (The Structure of the Architecture) ตามหลักสูตรการศึกษาชั้นปริญญาศิลปบัณฑิต โดยเรียบเรียงให้สามารถเข้าถึงระบบแนวความคิดและการปฏิบัติอันเป็นการสร้างสรรค์งาน

เนื้อหาภายในโครงการศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้รังสรรค์ผลงานจิตรกรรมขึ้นจากความรู้สึกที่ได้รับจากสภาพวิถีชีวิตในสังคมเมือง จากความรู้สึกดังกล่าวได้เป็นแนวเรื่องในการสร้างสรรค์ผลงานและแสดงออกถึงความรู้สึกในสังคมเมือง ความหลากหลายและมวลรวมของกลุ่มสถาปัตยกรรมที่เชื่อมโยงสังคมเมืองเข้าไว้ด้วยกัน

ในห้วงเวลาแห่งการใช้ชีวิตในสังคมเมือง เปรียบเสมือนแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานและการดำเนินชีวิตของข้าพเจ้าท่ามกลางสังคมเมืองที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ข้าพเจ้าต้องการถ่ายทอดให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงความรู้สึกภายในที่ซ่อนอยู่รวมทั้งเรื่องราวและเนื้อหาของกลุ่มสถาปัตยกรรมที่ก่อตัว ขยายตัว จนมีอิทธิพลต่อชีวิตของเราทุกคน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
คำนำ	ช
สารบัญภาพ	ญ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์	2
	วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์	2
	สมมติฐานของการสร้างสรรค์	3
	แนวความคิดในการสร้างสรรค์	3
	ขอบเขตของการสร้างสรรค์	3
	ขั้นตอนการสร้างสรรค์	4
	วิธีการสร้างสรรค์	4
	แหล่งข้อมูล	5
	อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์	6
2	ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	7
	ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ	7
	ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	9
	อิทธิพลจากความบันเทิงในสถาปัตยกรรมไทย	10
	อิทธิพลจากความบันเทิงในวิถีชีวิตและในสังคมปัจจุบัน	12
	อิทธิพลจากความบันเทิงในจิตรกรรมไทยในศาสนาสถาน	15
	อิทธิพลจากความบันเทิงในผลงานศิลปิน	19
3	การกำหนดรูปแบบและวิธีการในการสร้างสรรค์	22
	วิธีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปินพันธ์	22
	1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล	22
	1.1 ข้อมูลเชิงวิชาการ	22

บทที่	หน้า
1.2 ข้อมูลจากสถานที่จริง	22
1.3 การศึกษาค้นคว้าและทดลองทางเทคนิค	22
2. ขั้นตอนการสร้างภาพร่างผลงาน	23
3. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์	27
3.1 ขั้นตอนการสร้างพื้นที่สำหรับการวาดเส้น	27
3.2 ขั้นตอนการสร้างพื้นผิวบนเฟรม	30
3.3 ขั้นตอนการเขียน	33
3.4 ขั้นตอนการติดตั้งผลงาน	35
ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์	37
4 การสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงาน	38
การสร้างสรรค์และพัฒนาการผลงานระยะแรก	38
ปัญหาของการสร้างสรรค์ผลงานระยะแรก	39
การสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์	41
ปัญหาของการสร้างสรรค์ผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์	41
การสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานศิลปนิพนธ์	43
ปัญหาของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์	43
5 บทสรุป	54
บรรณานุกรม	55
รายชื่อผลงานศิลปนิพนธ์	56
ประวัติการศึกษา	57

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพสถาปัตยกรรมจากสถานที่จริง	8
2	ภาพทางอากาศสถาปัตยกรรมสถานที่จริง	9
3	ภาพสถาปัตยกรรมเรือนไทย วัด วัง	11
4	ภาพข้อมูลอิทธิพลจากความบันเทิงในวิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน	12
5	ภาพข้อมูลอิทธิพลจากความบันเทิงในวิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน	13
6	ภาพข้อมูลอิทธิพลจากความบันเทิงในวิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน	13
7	ภาพข้อมูลอิทธิพลจากความบันเทิงในวิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน	14
8	ภาพข้อมูลอิทธิพลจากความบันเทิงในวิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน	14
9	ภาพอิทธิพลจากความบันเทิงในจิตรกรรมฝาผนัง วัดสุทัศน์เทพวราราม	15
10	ภาพอิทธิพลจากความบันเทิงในจิตรกรรมฝาผนัง วัดสุทัศน์เทพวราราม	16
11	ภาพอิทธิพลจากความบันเทิงในจิตรกรรมฝาผนัง วัดสุทัศน์เทพวราราม	17
12	ภาพอิทธิพลจากความบันเทิงในจิตรกรรมฝาผนัง วัดสุทัศน์เทพวราราม	18
13	ภาพผลงานชื่อ “Floating City”	19
14	ภาพผลงานชื่อ “พุทธในเมือง”	20
15	ภาพผลงานเทคนิคหมึกจีน	21
16	ภาพผลงานเทคนิคหมึกจีน	21
17	ภาพร่างปากกานบนกระดาษ	23
18	ภาพร่างปากกานบนกระดาษ	24
19	ภาพร่างปากกานบนกระดาษ	24
20	ภาพร่างปากกานบนกระดาษ	25
21	ภาพการทดลองทางเทคนิค	26
22	ภาพขั้นตอนการกำหนดขนาดเฟรม	27
23	ภาพวัสดุอุปกรณ์ทั้งหมด	28
24	ภาพวัสดุอุปกรณ์สำหรับการชิงผ้าใบ	28
25	ภาพการชิงเฟรม	29
26	ภาพการรองพื้นผิวบนเฟรม	29
27	ภาพการปะติดภาพถ่ายเอกสาร	30

ภาพที่	หน้า
28 ภาพการปูกระดาดสาหับ	30
29 ภาพทาสีทับ	31
30 ภาพการปูกระดาดสา	31
31 ภาพการอัดกาวให้เรียบ	32
32 ภาพเทคนิคการใช้น้ำยาล้างจาน	32
33 ภาพเทคนิคการใช้น้ำยาล้างจาน	33
34 ภาพอุปกรณ์ขั้นตอนการเขียน	33
35 ภาพขั้นตอนการเขียน	34
36 ภาพขั้นตอนการเขียนสมบูรณ์	34
37 ภาพการติดตั้งผลงาน	35
38 ภาพอุปกรณ์การติดตั้งผลงาน	35
39 ภาพการติดตั้งผลงานสมบูรณ์	36
40 ภาพผลงานชิ้นที่ 1 “เมืองวินาศ”	39
41 ภาพผลงานชิ้นที่ 2 “เมืองสวรรค์”	40
42 ภาพผลงานชิ้นที่ 3 “วิถีเมืองกรุง”	42
43 ภาพผลงานชิ้นที่ 4 “เมืองล้อมเมือง”	42
44 ภาพผลงานชิ้นที่ 5 “โครงสร้างของสังคม 1”	45
45 ภาพผลงานชิ้นที่ 6 “โครงสร้างของสังคม 2”	45
46 ภาพผลงานชิ้นที่ 7 “โครงสร้างของสังคม 3”	46
47 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 7	46
48 ภาพผลงานชิ้นที่ 8 ภาพรวมของผลงานชุดศิลปินิพนธ์ “โครงสร้างของสังคม 4”	47
49 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8	47
50 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8	48
51 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8	49
52 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8	49
53 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8	50
54 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8	50
55 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8	51
56 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8	52

สำนักหอสมุดกลาง

บทที่ 1

บทนำ

สภาพบ้านเมืองของประเทศไทย มีความเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนไหวไปตามพลวัตของ กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีทั้งที่แปรเปลี่ยนไปในทางสร้างสรรค์ และทำลายสังคมไทย ซึ่งสิ่ง เหล่านี้ล้วนแต่มีคุณค่าแตกต่างกัน ทำให้สังคมไทยมีประสบการณ์ที่ต้องพร้อมเผชิญหน้าและท้าทาย กับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไป

รูปแบบของสถาปัตยกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นไม่ว่าในยุคสมัยใด จะมีความสัมพันธ์กับสภาพ ความเป็นอยู่ จารีตประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา ตลอดจนสภาพภูมิศาสตร์ท้องถิ่น ดังนั้น สถาปัตยกรรมจึงเป็นเสมือนสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญ ความเสื่อมในยุคสมัยของชนชาตินั้นๆ สิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมไทยก็ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปของผู้คนในยุคสมัยต่างๆ ของ บ้านเมืองเราได้เป็นอย่างดี¹

ในความเปลี่ยนแปลงย่อมต้องอาศัยกาลเวลาเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ ซึ่งนั้น ย่อมต้องแสดงถึงสภาวะที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงของสังคมภายในไปสู่สังคมภายนอก ซึ่งส่งผลให้ สถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นได้เกิดการพัฒนารับเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์กับสภาพสังคมไทยที่ เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของสังคมโลก

ข้าพเจ้าจึงนำเอาประสบการณ์ ความประทับใจ ที่ได้รับจากครอบครัว และสังคมต่างๆ ใน สถานที่ต่างๆ มาเป็นแรงบันดาลใจในการถ่ายทอด เรื่องราว อารมณ์ความรู้สึกออกมา เป็นผลงาน ศิลปะไทยแบบสองมิติ ผสมผสานกับเทคนิคทางจิตรกรรมวาดเส้น เพื่อแสดงพลังของปรากฏการณ์ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและบันทึกเรื่องราวต่างๆไว้เป็นอุทาหรณ์ต่อไป

---

¹ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, สถาปัตยกรรมไทย, พิมพ์ครั้งแรก (กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531), 3.

ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

สถาปัตยกรรมไทยซึ่งหมายถึงศิลปะการก่อสร้างของไทย อันได้แก่ อาคาร บ้านเรือน โบสถ์ วิหาร วัด วัง สถูป และสิ่งก่อสร้างอื่นๆ นั้น มีมานานนับตั้งแต่คนไทยเริ่มตั้งถิ่นฐาน โดยมีลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิศาสตร์และคตินิยม สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตไทยและแฝงไว้ซึ่งภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ได้พัฒนาและปรับปรุงรูปแบบสถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพอากาศ สภาพภูมิประเทศ โดยเพิ่มเติมใส่เอกลักษณ์ความเป็นไทยเข้าไป ทั้งนี้สามารถแบ่งยุคได้เป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ สถาปัตยกรรมไทยสมัยประวัติศาสตร์ และสถาปัตยกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ แต่เนื่องจากในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยได้พัฒนาก้าวกระโดดไปมาก สถาปัตยกรรมจึงถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองการแข่งขันทางเศรษฐกิจ มากกว่าที่จะคำนึงถึงความเหมาะสมตามสภาพภูมิอากาศและสภาพภูมิประเทศ รวมทั้งขาดการคำนึงถึงในเรื่องความงามทางทัศนียภาพ พื้นที่เสื่อมโทรมจึงเกิดขึ้นจากการพัฒนาอย่างไร้ระเบียบและขาดทิศทาง

ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงต้องการนำเสนอการสะท้อนจินตนาการที่เกิดจากความงามของอาคาร โครงสร้างสถาปัตยกรรมที่แตกต่างกันแต่มีจุดร่วมกันอยู่ เพื่อสร้างความงดงามอันหลากหลายของการดำรงชีวิตในสังคม ความวุ่นวายและความเป็นระเบียบของบ้านเมือง ความลึกซึ้งในบางมุมของเมือง ความสงบร่มเย็นในอีกบางมุมของเมือง ด้วยภาพของลายเส้นขาวดำ และองค์ประกอบแบบภาพจิตรกรรมฝาผนังของไทย เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ชัดเจนอันเป็นเอกภาพ และแสดงถึงโครงสร้างของสถาปัตยกรรมทั้งหน่วยใหญ่ และหน่วยย่อยที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อกัน

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

เพื่อถ่ายทอดจินตนาการในสถาปัตยกรรมของบ้านเมืองที่มีความเปลี่ยนแปลงไปเป็นพลัง ในทางที่สร้างสรรค์คุณค่าให้กับสังคม โดยนำความประทับใจ ความสุข ความทรงจำที่ซ่อนอยู่ภายใน มาเผยแพร่สร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานรูปธรรม แสดงเนื้อหาของการอยู่ร่วมกันของคนภายในสังคมที่เต็มไปด้วยความแตกต่าง ด้วยความหลากหลายของกลุ่มสถาปัตยกรรม สะท้อนความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของสังคมไทยผ่านรูปแบบโครงสร้างของกลุ่มสถาปัตยกรรม ด้วยการใช้เทคนิคทางจิตรกรรมนั้นคือการวาดเส้น ที่แสดงออกได้อย่างตรงเจตจำนงของตน เป็นเสมือนการบันทึกสภาพแวดล้อม ความดีงามของการสร้างสรรค์จินตนาการ เพื่อเชื่อมโยงโลกแห่งปัจจุบันกับโลกในอุดมคติไว้ด้วยกัน

สมมติฐานของการสร้างสรรค์

ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานภาพจิตรกรรมวาดเส้นสองมิติขึ้น โดยได้นำเอาเนื้อหาภายในสถาปัตยกรรมเป็นตัวแสดงแทนภาพสัญลักษณ์สังคมไทย เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับสภาพบ้านเมือง ความสงบ และความวุ่นวายในสังคม ด้วยเทคนิคจิตรกรรมวาดเส้นให้มีลักษณะร่วมสมัยกับสภาพสังคมไทยในยุคปัจจุบัน

โดยข้าพเจ้ามุ่งหมายให้เกิดคุณค่าความงามทางทัศนศิลป์ ความประทับใจในวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยที่ข้าพเจ้าสัมผัสมา ก่อให้เกิดจินตภาพและความงามทางสุนทรียะแก่ผู้ชมงานศิลปะ ด้วยความหวังว่าจะเกิดการค้นพบสิ่งใหม่อันจะเป็นแนวทางในการทำงานศิลปะ รวมทั้งพัฒนาการในผลงานศิลปะขั้นสูง

แนวความคิดในการสร้างสรรค์

ข้าพเจ้าต้องการที่จะถ่ายทอดมุมมองที่มีต่อสภาพบ้านเมืองในแง่มุมของการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของอดีตกับปัจจุบัน โดยอาศัยจินตภาพจากรูปลักษณ์ของความเป็นไทยอันได้แก่ รูปแบบโครงสร้างของสถาปัตยกรรมไทย ผ่านทางเทคนิคจิตรกรรมลายเส้นสองมิติ สร้างค่าน้ำหนักขาวดำ เพื่อสื่อสารมิติใหม่ทางการมองเห็นและการรับรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้ชม โดยมุ่งเน้นการแสดงชีวิต ด้วยความงามของเส้นที่ประกอบกันเป็นกลุ่มรูปทรง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ชมสามารถจินตนาการถึงเรื่องราวในปัจจุบันซึ่งเป็นบริบทของผลงานสร้างสรรค์

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

1. ขอบเขตทางด้านรูปแบบ ผลงานจิตรกรรมลายเส้น สองมิติ ที่มีรูปแบบอุดมคติเหนือความจริง (Surrealistic) ที่มาจากการแสดงถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความฝันและจินตนาการของข้าพเจ้า
2. ขอบเขตทางด้านเทคนิคและวิธีการ วาดเส้นด้วยหมึกจีนบนกระดาษสา ด้วยวิธีการดัดแปลงรูปทรงของรูปแบบโครงสร้างสถาปัตยกรรมให้มีความแตกต่างออกไปจากเดิม โดยวิธีการผสมผสานเรื่องราวระหว่างสถาปัตยกรรมไทยซึ่งเป็นสถานที่ที่มีอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงในสังคมกับเมืองที่เกิดขึ้นในจินตนาการ ด้วยรูปทรงที่แตกต่าง หลากหลาย โดยมีสถาปัตยกรรมต่างๆที่สำคัญ เช่น พระบรมมหาราชวัง ตึกโบหยก เสาชิงช้า เป็นสัญลักษณ์ที่เชื่อมโยงถึงสถาปัตยกรรมของเมืองในโลกแห่งความเป็นจริง โดยเสนอมุมมองของภาพเป็นภาพทิวทัศน์ (Landscape) ของเมืองในมุมมองจากที่สูง (Bird's eye view) ตามลักษณะขององค์ประกอบในภาพจิตรกรรมไทย

3. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา นำเสนอเรื่องราวของชุมชนเมืองในจินตนาการที่หลุดพ้นจากกรอบความเป็นไปได้ ผสมผสานกับสถานการณ์ที่อยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงของสังคม เพื่อเชื่อมโยงความสมบูรณ์ ความเป็นระเบียบในสังคม แสดงเนื้อหาสาระของสังคม ภายในบรรยากาศของเมือง ให้เกิดการแลกเปลี่ยนถ่ายเทความคิดความรู้สึกต่างๆ กับผู้ที่ได้ชมผลงาน

ขั้นตอนการสร้างสรรค

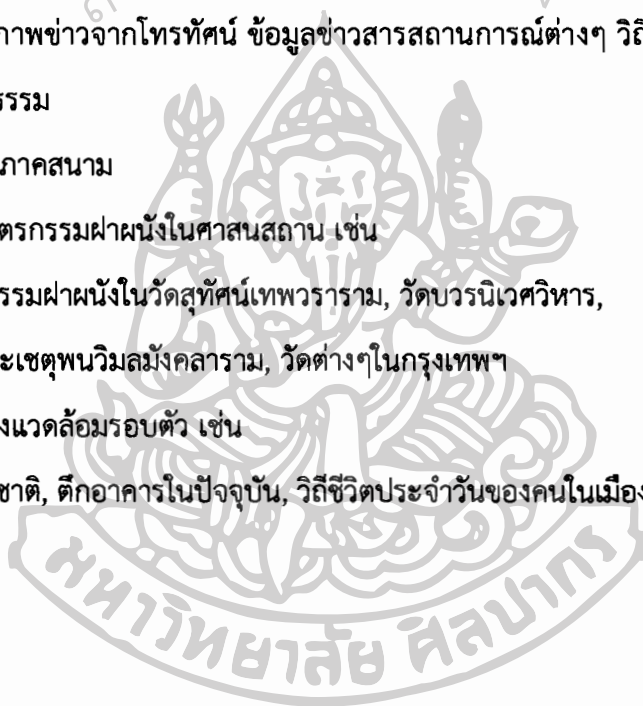
1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยและภาพสถาปัตยกรรมภายในเมือง รวมทั้งภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในวัดต่างๆ
2. รวบรวมข้อมูลวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงาน
3. รวบรวมข้อมูลทางด้านเทคนิควิธีการในการทำงานสร้างสรรค์
4. ประมวลความคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์
5. สรรหาวัสดุอุปกรณ์ที่ตรงกับอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการถ่ายทอด
6. สร้างแบบร่างผลงาน
7. คัดเลือกแบบร่างผลงาน พร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุงให้ลงตัวสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
8. นำเสนอติดตั้งจัดวางแสดงผลงาน

วิธีการสร้างสรรค์

1. ค้นหาความคิดและแรงบันดาลใจ เพื่อกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยการประมวลผลและรวบรวมผลสิ่งที่เป็นวัตถุประสงค์
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเมืองและชุมชนต่างๆ เพื่อเปิดมุมมองให้กว้างขึ้น
3. ศึกษาองค์ประกอบภาพสถาปัตยกรรมในภาพจิตรกรรมฝาผนัง
4. ประมวลความคิดจากข้อมูลและประสบการณ์ที่เคยได้พบเจอมา เพื่อทำแบบร่างคร่าวๆ กำหนดรูปทรง องค์ประกอบ เทคนิควาดเส้น เพื่อนำมาวิเคราะห์หาองค์ประกอบที่สมบูรณ์ลงตัว
5. แก้ไข พัฒนาแบบร่าง เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาไปสู่ผลงานจริง
6. นำผลงานเข้าสู่การสัมมนา วิจารณ์กับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาผลงาน
7. บันทึกและรวบรวมข้อมูลการทำงานในแต่ละช่วง เพื่อการแก้ไขปรับปรุงผลงานชิ้นต่อไป
8. ประมวลผลและสรุปผล เพื่อรวบรวมข้อมูลจัดทำเอกสารประกอบศิลปนิพนธ์

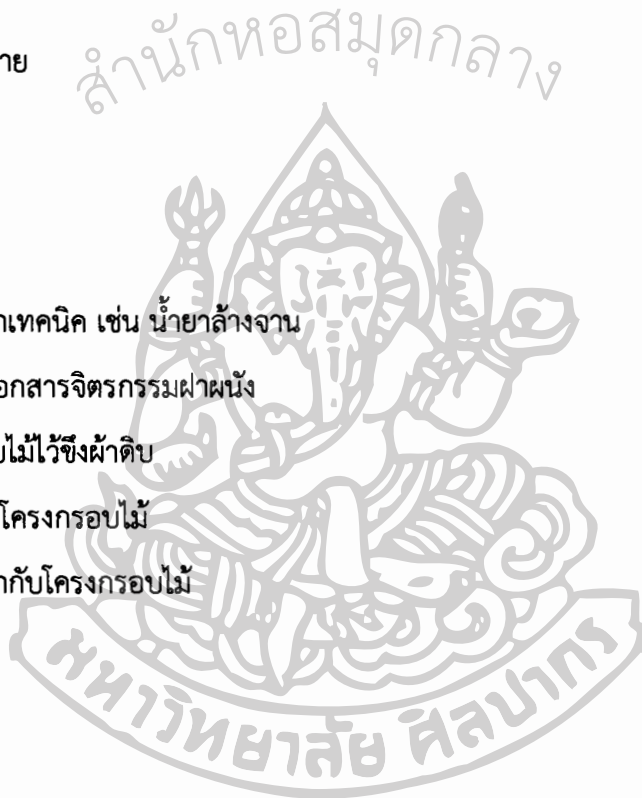
แหล่งข้อมูล

1. หนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้
  - 1.1 หนังสือรวมภาพศิลปกรรมเชิงช่างที่ปรากฏในศาสนสถานและบ้านเมือง
  - 1.2 หนังสือภาพเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทย
  - 1.3 หนังสือภาพเกี่ยวกับวิถีชีวิตในเมือง
  - 1.4 ศิลปินพจนานุกรมศิลปบัณฑิต คณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น
  - 2.1 เว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมไทย สถาปัตยกรรมที่มีความร่วมสมัย และจิตรกรรมฝาผนังของวัดต่างๆ ในกรุงเทพฯ
  - 2.2 ภาพข่าวจากโทรทัศน์ ข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ต่างๆ วิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม
3. แหล่งข้อมูลภาคสนาม
  - 3.1 จิตรกรรมฝาผนังในศาสนสถาน เช่น จิตรกรรมฝาผนังในวัดสุทัศน์เทพวราราม, วัดบวรนิเวศวิหาร, วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม, วัดต่างๆ ในกรุงเทพฯ
  - 3.2 สิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น ธรรมชาติ, ตึกอาคารในปัจจุบัน, วิถีชีวิตประจำวันของคนในเมือง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. หมึกจีน
2. สีน้ำพลาสติกสีขาว
3. พู่กันขนาดต่างๆ
4. แปรงทาสี
5. กระดาษสา
6. ดินสอพอง
7. กาว
8. กระดาษทราย
9. ถังใส่น้ำ
10. ผ้าดิบ
11. ผ้าเช็ดสี
12. อุปกรณ์ทำเทคนิค เช่น น้ำยาล้างจาน
13. ภาพถ่ายเอกสารจิตรกรรมฝาผนัง
14. โครงกรอบไม้ไว้ซึ่งผ้าดิบ
15. ฟิล์มผ้ากับโครงกรอบไม้
16. ลวดเย็บผ้ากับโครงกรอบไม้

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมชุด “รูปแบบโครงสร้างของกลุ่มสถาปัตยกรรม” ของข้าพเจ้า ได้รับแรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์ที่ผ่านมาในสังคมเมือง ประกอบกับแหล่งข้อมูลที่สำคัญ สำหรับการสร้างสรรค์ผลงาน โดยนำเรื่องราวในสังคม ความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในสังคม ผ่านมุมมองโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมแสดงออกในรูปแบบจิตรกรรมไทยร่วมสมัยสองมิติ ซึ่งนำมาผสมผสานกับเทคนิควิธีการและการจัดวางที่แสดงความหมายและคุณค่าของจินตนาการ

ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

ข้าพเจ้าถือกำเนิดและเติบโตในกรุงเทพฯ อันเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยจึงได้รับแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ขึ้นมา อันเกิดจากร່องราวและประสบการณ์การดำเนินชีวิตของข้าพเจ้า ชีวิตของคนในเมืองที่เต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวายสะท้อนจินตนาการที่เกิดจากความงามของอาคารสถาปัตยกรรมที่แตกต่างกันแต่มีจุดร่วมกันอยู่ เพื่อสร้างความงดงามอันหลากหลายของการดำรงชีวิตในสังคม ความวุ่นวายและความเป็นระเบียบของบ้านเมือง ความลึกกลับในบางมุมของเมือง ความสงบร่มเย็นในอีกบางมุมของเมือง ด้วยภาพของลายเส้นขาวดำ และองค์ประกอบแบบภาพจิตรกรรมฝาผนังของไทย เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ชัดเจนอันเป็นเอกภาพ และแสดงถึงโครงสร้างของสถาปัตยกรรมทั้งหน่วยใหญ่ และหน่วยย่อยที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อกัน

ภาพที่ 1 ภาพสถาปัตยกรรมจากสถานที่จริง

ภาพที่ 2 ภาพทางอากาศสถาปัตยกรรมสถานที่จริง

ทัศนคติที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างสรรค์

ศิลปะ คือ ผลแห่งความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกมาในรูปลักษณะต่าง ๆ ให้ปรากฏ ซึ่ง สุนทรียภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ ความอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา ประสบการณ์ รสนิยมและทักษะของแต่ละคน เพื่อความพอใจ ความรื่นรมย์ ขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณีหรือ ความเชื่อทางศาสนา²

“ศิลปะเป็นการเนรมิตสร้างแห่งส่วนบุคคลและบุคลิกลักษณะของบุคคลในอันที่จะสำแดงรูป ลักษณะและความนึกแห่งศิลปะออกมานั้นไม่มีขอบเขตจำกัด ศิลปกรรมใดที่สร้างขึ้นด้วยความจริงใจ และบริสุทธิ์ใจย่อมเป็นสิ่งที่สมควรได้รับการศึกษาเสมอ เพราะไม่อาจรู้ได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจากความนึก เห็นอันแปลกประหลาดนี้จะเหมือนดังเมล็ดพันธุ์แห่งดอกไม้งามก็ด้วยประการฉะนี้” คำกล่าวของ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี บิดาแห่งศิลปะร่วมสมัยของประเทศไทย

² ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530, (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2532)

อิทธิพลจากความมั่นคงใจในสถาปัตยกรรมไทย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 บัญญัติความหมายของสถาปัตยกรรม หรือ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ว่าหมายถึง "ศิลปะ หรือวิชาว่าด้วยการก่อสร้าง"

โดยแบ่งประเภทสถาปัตยกรรมไทยจากการใช้สอยประโยชน์ได้ดังนี้

1. สถาปัตยกรรมที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย

ได้แก่ บ้านเรือน ตำหนักวัง และพระราชวัง เป็นต้น บ้านหรือเรือนเป็นที่อยู่อาศัยของสามัญชนธรรมดาทั่วไป ซึ่งมีทั้งเรือนไม้ และเรือนปูน เรือนไม้มีอยู่ 2 ชนิด คือ เรือนเครื่องผูก และเรือนเครื่องสับ ตำหนัก และวัง เป็นเรือนที่อยู่ของชนชั้นสูง พระราชวงศ์ หรือ ใช้เรียกที่ประทับชั้นรองของพระมหากษัตริย์

2. สถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องศาสนา

ได้แก่ โบสถ์, วิหาร, กุฏิ, สถูป, เจดีย์, หอไตร, หอระฆัง และหอกลอง

3. สถาปัตยกรรมในยุคร่วมสมัยปัจจุบัน

ได้แก่ ตึกสูง อาคารสถานที่ เช่น ห้างสรรพสินค้า สำนักงาน โรงพยาบาล โรงเรียน อาคารที่ทำกรหน่วยงานต่างๆ สิ่งก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยในแบบต่างๆ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากแบบอย่างสถาปัตยกรรมสากลที่มีความเป็นแบบสากลเหมือนกันทั่วโลก

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้แบ่งประเภท ของบ้านเรือนในกรุงเทพตามแบบวัฒนธรรมออกเป็น 3 แบบ คือ

1. แบบเดิม คือ แบบเรือนของผู้มีฐานะ (ระดับ) เดียวกัน เคยทำมาอย่างไรก็ทำมาอย่างนั้น มิได้คิดเปลี่ยนแปลงยกตัวอย่างเช่น วังเจ้าบ้านนายขุน

2. แบบผสม คือ เอาตึกฝรั่งหรือแก๊งจีนมาสร้างแทรกเข้าบ้าง เข้าใจว่าเกิดขึ้นในรัชการที่ 4 และต่อมาจนถึงรัชกาลที่ 5 ดังตัวอย่างที่มีแก๊ง และ การแก้ไขตำหนักที่วังท่าพระ เป็นต้น

3. เปลี่ยนเป็นอย่างใหม่ คือ เลิกสร้างเรือนแบบไทยเดิม และตึกฝรั่ง แก๊งจีน คิดทำเป็นตึกฝรั่งที่เดียว เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5

อย่างไรก็ตามรูปแบบของสถาปัตยกรรมในสมัยนั้นก็คงเอกลักษณ์ไทยเอาไว้บ้าง เช่น การนำหน้า ตาสถาปัตยกรรมไทยเข้ามาใส่ด้านหน้าของตึก ไม่ว่าจะเป็น ลายฉลุไม้ หลังคา ทรงจั่ว

ภาพที่ 3 ภาพสถาปัตยกรรมเรือนไทย วัด วัง

ลักษณะของสถาปัตยกรรมไทยที่สำคัญ ได้แก่

1. เรือนไทย ซึ่งมีรูปแบบแตกต่างกันในแต่ละภาค
2. วัดไทย รวมถึง อุโบสถ วิหาร หอระฆัง เจดีย์
3. พระราชวัง ป้อมปราการ

เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ศูนย์รวมอำนาจในการบริหารของประเทศ ซึ่งรวมศูนย์กันอยู่ที่วังได้เปลี่ยนไปสู่ทำเนียบรัฐบาล ทำให้สถานะของวังลดลงไป แต่ต่อมาก็ได้มีการฟื้นฟูพระราชประเพณีต่างๆ ทำให้สถานะของวังกลับมามีความสำคัญและศักดิ์สิทธิ์ดั้งเดิม แต่ในยุคสมัยปัจจุบันด้วยรูปแบบของการดำเนินวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป พื้นที่ในสังคมก็เปลี่ยนไปตามรูปแบบการดำเนินชีวิตซึ่งก็คือ บ้าน วัด โรงเรียน ที่มีบทบาทในสังคมไทยมากขึ้น เข้ามาประสานความร่วมมือกันสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นพลังที่สำคัญของประเทศ นั้นจึงเกิดศัพท์ใหม่ขึ้นว่า บวร ซึ่งพ้อง กับความหมายอันเป็นสิ่งมงคล ดั่งgam ตามความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน บวร หมายถึง [บอวอน, บอวอระ-] (แบบ) ว. ประเสริฐ, ล้ำเลิศ, ราชอาณาจักรที่ใช้นำหน้าค่านามที่เกี่ยวกับวังหน้า เช่น บวรวงศ์ คู่กับ บรม ซึ่งใช้กับวังหลวง เช่น บรมวงศ์ (ป. ปวร; ส. ปวร)

อิทธิพลจากความบังคาลใจในวิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน

ในปัจจุบันสังคมไทย ในเมืองเต็มไปด้วยตึกสูงและอาคาร สถาปัตยกรรมต่างๆมากมาย ซึ่งปลูกสร้างทับซ้อนและอยู่ร่วมกันกับสิ่งปลูกสร้างอาคารสถาปัตยกรรมในอดีต ซึ่งมีทั้งที่อยู่กันแบบแออัดเบียดเสียดและแบบที่ถูกวางผังไว้อย่างเป็นระเบียบตามทิศทางการเติบโตของเมืองซึ่งเป็นไปตามการดำเนินชีวิตของคนเมือง

วิถีชีวิตของคนเมืองที่เห็นได้เด่นชัดที่สุดคือ การเดินทาง ด้วยสภาพกรุงเทพฯมีคูคลองและแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านทำให้การสัญจร โดยเรือเป็นการสัญจรที่สำคัญซึ่งมีมาตั้งแต่อดีตนอกจากการเดินทางเท้า หรือการใช้สัตว์เป็นพาหนะแต่เมื่อสภาพสังคมไทยเปลี่ยนไปมีการตัดถนน เปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างสถาปัตยกรรม ส่งผลให้การใช้เรือถูกลดบทบาทลง มีการใช้รถยนต์กันเป็นจำนวนมาก จนทำให้กรุงเทพฯไม่อาจจะรองรับจำนวนรถอันมหาศาลนี้ได้จึงเกิดระบบขนส่งต่างๆเช่น รถไฟฟ้าบนดิน รถไฟฟ้าใต้ดิน รถเมล์ เพื่อมารองรับการเดินทางอันเป็นวิถีชีวิตของคนเมืองที่ไม่เคยหยุดนิ่ง

ภาพที่ 4 ภาพข้อมูลอิทธิพลจากความบังคาลใจในวิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน

ภาพที่ 5 ภาพข้อมูลอิทธิพลจากความบันเทิงในวิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน

ภาพที่ 6 ภาพข้อมูลอิทธิพลจากความบันเทิงในวิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน

ภาพที่ 7 ภาพข้อมูลอิทธิพลจากความบันเทิงในวิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน

ภาพที่ 8 ภาพข้อมูลอิทธิพลจากความบันเทิงในวิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน

อิทธิพลจากความบันเทิงในจิตรกรรมไทยในศาสนสถาน

ภาพที่ 9 ภาพอิทธิพลจากความบันเทิงในจิตรกรรมฝาผนัง วัดสุทัศน์เทพวราราม

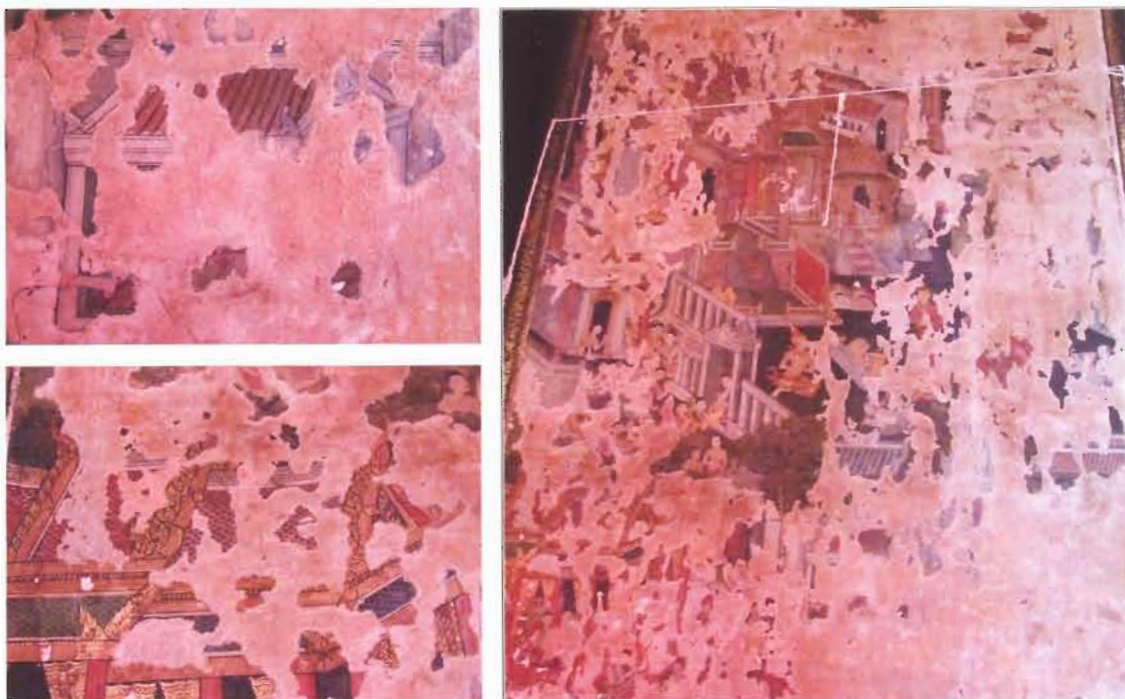
จิตรกรรมภายในฝาผนังวัดสุทัศน์เทพวรารามเป็นรูปแบบของจิตรกรรมยุคสมัยรัตนโกสินทร์ พระอุโบสถและพระวิหารมีฝาผนังซึ่งสูงและยาวจึงทำให้ภาพจิตรกรรมฝาผนังมีขนาดใหญุ่มโหฬาร จึงมีกลุ่มภาพและเรื่องราวต่างๆจำนวนมากในฝาผนังเดียวกัน การประกอบกันของรูปทรง องค์ประกอบของงานจิตรกรรมเกิดขึ้นจากหน่วยย่อยๆที่รวมตัวกันสร้างเป็นรูปร่างจากเส้นสี น้ำหนักจำนวนมาก รวมกันเป็นกลุ่มรูปทรงขนาดใหญ่ที่มีทิศทางสัมพันธ์ต่อเนื่อง อย่างมีจังหวะและทิศทางทำให้ถึงแม้ฝาผนังขนาดใหญ่ผนังเดียวกลับสามารถรวมหลากหลายเรื่องราวด้วยกรรมวิธีของช่างเขียนไทย อันเป็นแรงบันดาลใจสู่งานศิลปนิพนธ์ของข้าพเจ้าที่ได้รับเอาการจัดวางรูปทรงองค์ประกอบแบบภาพจิตรกรรมไทย ซึ่งใช้วิธีแบบมูมมองนมอง ทำให้เกิดความรู้สึกที่ลักษณะพิเศษต่อผลงานและอ้างอิงได้ถึงการใช้ลักษณะของงานช่างไทยโดยวิธีการเขียนซึ่งเป็นหนึ่งในงานช่างไทย ซึ่งข้าพเจ้าได้เลือกใช้เอาการเขียนสีแบบเอกรงค์ มาเขียนเพื่อแสดงความรู้สึกสื่อสารเรื่องราวได้อย่างตรงไปตรงมา

๑๒
๗/๑๙
๒๕๖๕
๑๙

ภาพที่ 10 ภาพอิทธิพลจากความบันดาลใจในจิตรกรรมฝาผนัง วัดสุทัศนเทพวราราม

ภาพที่ 11 ภาพอิทธิพลจากความบันเทิงใจในจิตรกรรมฝาผนัง วัดสุทัศนเทพวราราม

ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดสุทัศนเทพวรารามประกอบไปด้วยรูปทรงมากมายแต่รูปทรงที่เป็นส่วนสำคัญซึ่งนำทิศทางและจังหวะของกลุ่มรูปทรงคือ เส้นของรูปทรงทางสถาปัตยกรรม เป็นเส้นนำทิศทางกลุ่มรูปทรง เช่น กำแพงวัง กำแพงวัด กำแพงเมือง ระเบียงแก้ว ซึ่งเป็นเส้นที่ตรงและแรง จึงมีรูปทรงในธรรมชาติเช่น ต้นไม้ ก้อนหิน โขดหิน ก้อนเมฆ ซึ่งเป็นเส้นที่อ่อนและอิสระ อ่อนนุ่มมาปิดบังทับซ้อนรูปทรงที่แข็งแกร่งเอาไว้ได้อย่างลงตัว

ภาพของจิตรกรรมฝาผนังที่หลุดร่อนผ่านกาลเวลาราวกับเป็นภาพผลงานศิลปะที่มีนัยยะความหมายบางอย่างซ่อนอยู่ข้าพเจ้าเลือกเอาภาพจิตรกรรมฝาผนังเหล่านี้มานำเสนอให้มุมมองใหม่ในโครงสร้างของสถาปัตยกรรม

ภาพที่ 12 ภาพอิทธิพลจากความบันเทิงใจในจิตรกรรมฝาผนัง วัดสุทัศน์เทพวราราม

อิทธิพลจากความบันเทิงในผลงานศิลปิน

ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจส่วนหนึ่งมาจากการได้ชื่นชมผลงานศิลปินต่างๆที่มีแนวทางเดียวกันซึ่งในรูปแบบและเทคนิคชาวตำนี้มีศิลปินอยู่จำนวนมากซึ่งข้าพเจ้าได้เลือกเฉพาะศิลปินที่มีแนวทางและรูปแบบ แนวความคิดใกล้เคียงกับข้าพเจ้ามาเป็นแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนและพัฒนาผลงานให้มีความแตกต่างออกไปในแนวทางของตนเอง

ขวัญชัย ลิขัยกุล ขวัญชัยนำเสนอผลงานจิตรกรรมชาว ตำ บนผืนผ้าและกระดาษ จากแรงบันดาลใจของสภาพสังคมในปัจจุบัน ที่ประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีความหลากหลายและมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ซึ่งดำเนินอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอน อันเป็นผลมาจากเหตุและปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนา มลภาวะและวัฒนธรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนศิลปินจับเอาภาพกลุ่มคน สัตว์ บ้านเรือน ตึก ถนนหนทาง และสิ่งปลูกสร้างรูปทรงต่างๆ นำมาร้อยเรียงเข้าด้วยกัน ผ่านอกมาในมุมมองแบบ"ภาพมุมมองสูง" เป็นเรื่องราวและเหตุการณ์ผสมผสานกับความคิดฝัน จินตนาการ และทัศนคติส่วนตัว จนปรากฏขึ้นเป็นเมือง หรือมหานครในจินตนาการของตนเอง

ภาพที่ 13 ขวัญชัย ลิขัยกุล *Floating City* พ.ศ. 2552 เทคนิค สีอะคริลิคบนผ้าใบ ขนาด 50 x 60 ซม., เข้าถึงเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2556, เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/life-style/culture/20091028/82868/มหานครในจินตนาการ.html>

อรรถพล ชีอตรงประเสริฐ ต้องการแสดงทัศนคติส่วนตัวที่มีต่อสิ่งต่างๆ เหตุการณ์ต่างๆ ปัญหาทางเพศ มลภาวะในเมือง ด้วยเทคนิควาดเส้นสร้างรูปทรงและความรู้สึกที่เหนือจริง ซึ่งผลงานของอรรถพลได้กระตุ้นข้าพเจ้าเกิดจินตนาการ และความคิดในการทำงานศิลปะที่มีรูปแบบที่อิสระ ชวนให้เกิดความคิด ความฝัน และในขณะเดียวกันก็ให้ความรู้สึก ทั้งจากเส้นน้ำหนักขาว น้ำหนักดำ ที่แสดงออกอย่างอิสระด้วยความรู้สึกนึกคิดอย่างมีเป้าหมาย ทำให้สามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอได้อย่างสมบูรณ์

ภาพที่ 14 อรรถพล ชีอตรงประเสริฐ พุทธในเมือง เทคนิค วาดเส้น ขนาด 200 x 200 ซม., เข้าถึงเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2556, เข้าถึงได้จาก http://www.amatafoundation.org/artaward/2004_01.html

Chen Haining 陈海宁 ศิลปินจีนซึ่งใช้เทคนิคหมึกจีนแสดงบรรยากาศ น้ำหนักขาว น้ำหนักดำได้อย่างนุ่มนวลและงดงาม รวากับภาพที่มีชีวิตชีวา อยู่ในเส้น และน้ำหนักที่ศิลปินแสดง ออกมาผ่านเรื่องราวธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนจีน

ภาพที่ 15 ภาพเทคนิคหมึกจีน ชื่อศิลปิน Chen Haining 陈海宁

ภาพที่ 16 ภาพเทคนิคหมึกจีน ชื่อศิลปิน Chen Haining 陈海宁

บทที่ 3

การกำหนดรูปแบบและวิธีการในการสร้างสรรค์

ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อการสร้างสรรค์ผลงาน ข้าพเจ้าได้นำเทคนิคการเขียนลายเส้นหมึกจีน มาผสมผสานกับการเทคนิคที่สร้างพื้นผิวต่างๆ เพื่อถ่ายทอดเรื่องราว เนื้อหา สาระของสถาปัตยกรรม อันเปี่ยมไปด้วยความฝันและความจริงที่อยู่ร่วมกันท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคม ในลักษณะ ศิลปะไทยแบบสองมิติ

วิธีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่ศึกษามีอยู่ 3 ลักษณะคือ

1.1 ข้อมูลเชิงวิชาการ ที่ได้จากการรวบรวมเอกสารและหนังสือ อย่างเช่น

1.1.1 สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น หนังสือสถาปัตยกรรมไทย หนังสือสัดส่วนสัมพันธ์งดงามในงานออกแบบสถาปัตยกรรมไทย หนังสือต่างๆ หนังสือพิมพ์ วารสาร แผนที่ เป็นต้น

1.1.2 สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ เป็นต้น

1.2 ข้อมูลจากสถานที่จริง

1.2.1 จิตรกรรมฝาผนังวัดสุทัศนเทพวราราม, วัดบวรนิเวศวิหาร, วัดต่างๆ ในกรุงเทพฯ

1.2.2 สถานที่สำคัญต่างๆ ภายในจังหวัดกรุงเทพมหานคร เช่น พระบรมมหาราชวัง อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย วัดอรุณราชวราราม ป้อมมหากาฬ พระบรมบรรพต ฯลฯ

1.3 การศึกษาค้นคว้าและทดลองทางเทคนิค ในการสร้างสรรค์ผลงานจะเป็นพื้นผิว ที่ให้ความรู้สึก เกี่ยวกับบรรยากาศหรือสภาวะ ซึ่งอยู่ระหว่างความจริงกับความฝัน

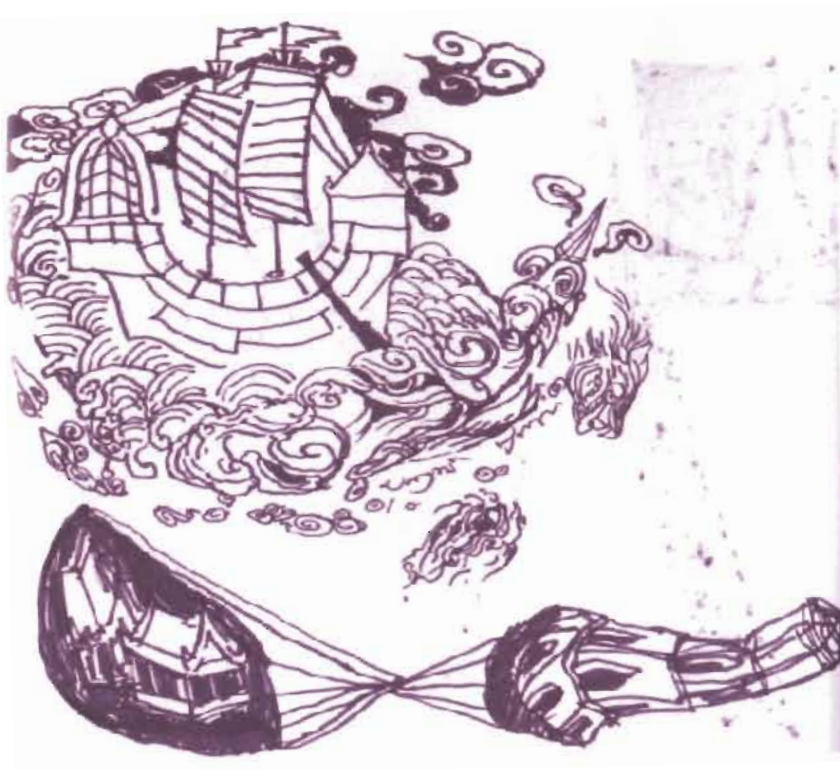
2. ขั้นตอนการสร้างภาพร่างผลงาน

การสร้างภาพร่าง ด้วยทักษะทางวาดเส้นและการทดลองทางเทคนิค กำหนดองค์ประกอบ สร้างรูปทรง ผสมผสานกับข้อมูลภาพกลุ่มสถาปัตยกรรมที่ได้มาผนวกรวม กันเพื่อกำหนดรูปแบบ วิธีการ แนวทางของผลงาน ดึงแนวความคิดออกมาจากมโนภาพ

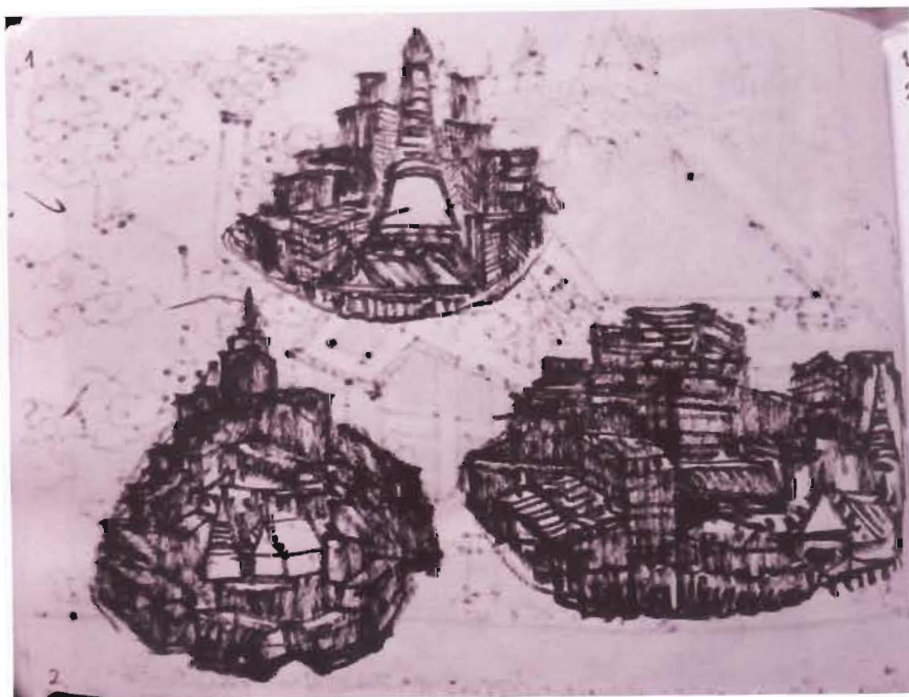
- ภาพแสดงตัวอย่างแบบร่างผลงาน

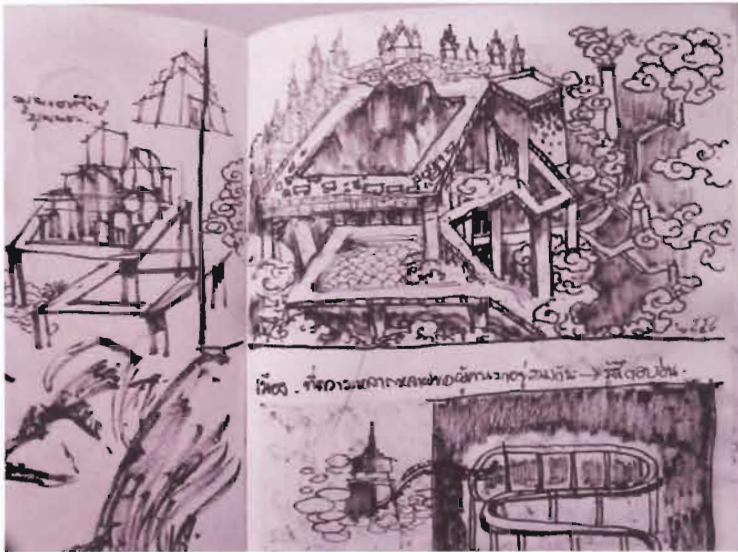
ภาพที่ 17 ภาพร่างปากกานกระดาศ

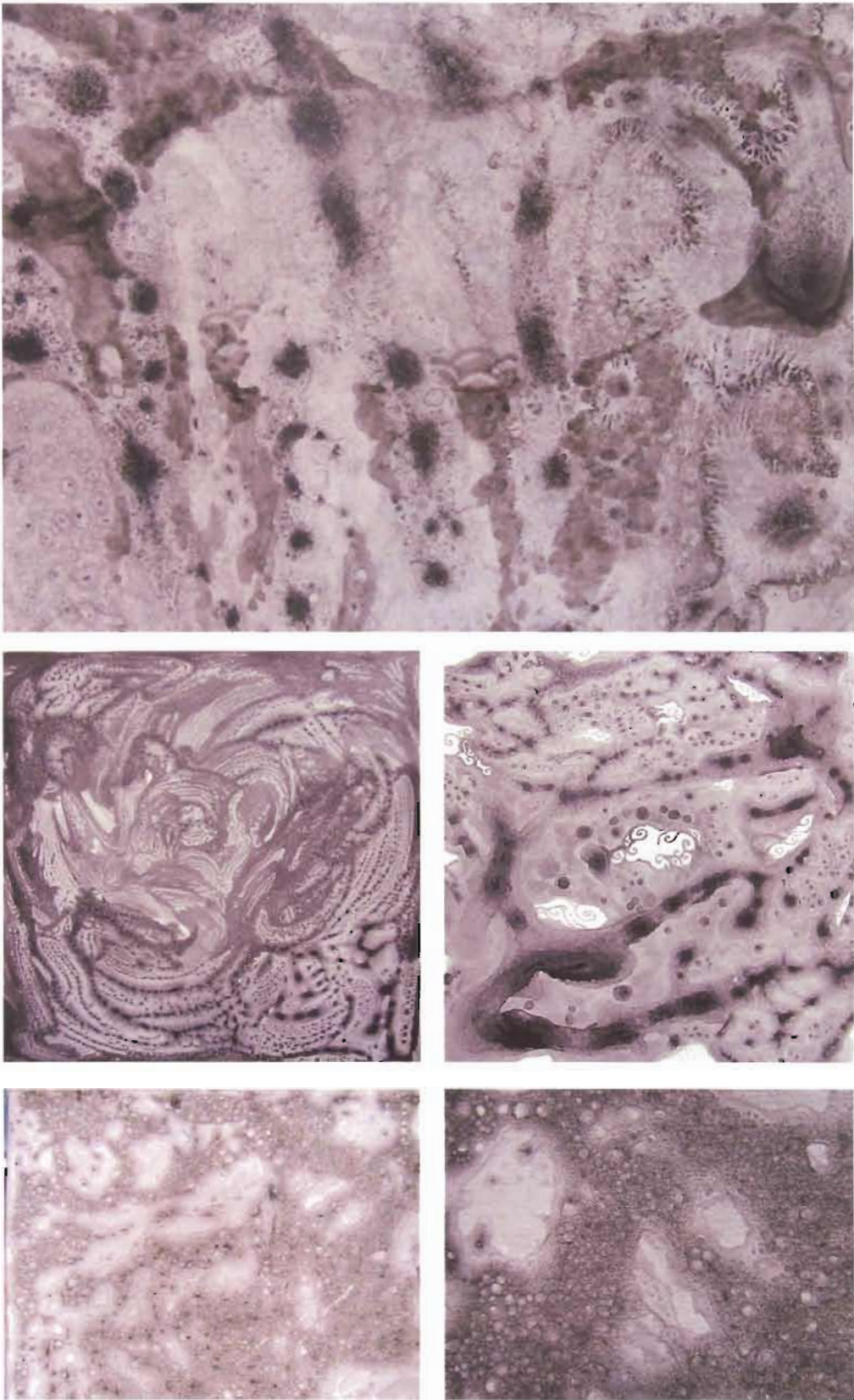
ภาพที่ 18 ภาพร่างปากกานกระดาศ

ภาพที่ 19 ภาพร่างปากกานกระดาศ

ภาพที่ 20 ภาพร่างปากกานกระดาษ

ภาพที่ 21 ภาพการทดลองทางเทคนิค

- เตรียมวัสดุอุปกรณ์ทั้งหมด

ภาพที่ 23 ภาพวัสดุอุปกรณ์ทั้งหมด

- เตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับการชิงผ้าใบ

ภาพที่ 24 ภาพวัสดุอุปกรณ์สำหรับการชิงผ้าใบ

- การชิงเฟรม

ภาพที่ 25 ภาพการชิงเฟรม

- การรองพื้นผิวบนเฟรมด้วยสีน้ำพลาสติกสีขาวเป็นชั้นแรก

ภาพที่ 26 ภาพการรองพื้นผิวบนเฟรม

3.2 ขั้นตอนการสร้างพื้นผิวบนเฟรม

การสร้างพื้นผิวภายในงานของข้าพเจ้าได้แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้คือ

3.2.1 เทคนิคแบบการปะติดกระดาษ

- เริ่มต้นด้วยการปะติดภาพถ่ายเอกสารลงบนพื้นเฟรม

ภาพที่ 27 ภาพการปะติดภาพถ่ายเอกสาร

- ปูกระดาษสาทับแล้วอัดกาวให้เรียบ

ภาพที่ 28 ภาพการปูทับด้วยกระดาษสา

- ทาสีทับรองเป็นพื้นในบริเวณพื้นที่ที่เป็นที่ว่างส่วนที่ไม่ได้ปะติดกระดาษ

ภาพที่ 29 ภาพทาสีทับ

3.2.2 เทคนิคแบบพื้นผิวเรียบ

- เริ่มต้นด้วยการการปูกระดาษสาทับลงบนพื้นเฟรม

ภาพที่ 30 ภาพการปูกระดาษสา

- การอัดกาวให้เรียบ ทาสีทับอีกสองถึงสามชั้น แล้วใช้กระดาษทรายขัดแต่งพื้นให้ละเอียด เรียบอีกครั้งหนึ่ง

ภาพที่ 31 ภาพการอัดกาวให้เรียบ

3.2.2 เทคนิคแบบพื้นผิวเรียบ

- เริ่มต้นด้วยการใช้เทคนิคน้ำยาล้างจานที่เป็นฟอง

ภาพที่ 32 ภาพเทคนิคการใช้น้ำยาล้างจาน

- ใช้แปรงทาสีตักเอาฟองมาปาดตามโครงสร้างที่ต้องการ

ภาพที่ 33 ภาพเทคนิคการใช้น้ำยาล้างจาน

3.3 ขั้นตอนการเขียน

การเขียนกลุ่มภาพสถาปัตยกรรม โครงสร้างของสิ่งต่างๆในสังคมเมือง โดยการเขียนเชื่อมโยงเกาะกลุ่มเส้นเหล่านั้นไว้ด้วยกัน ผู้กร้อยเป็นเนื้อหาและเรื่องราวที่ก่อตัวขึ้นจากเส้นและรูปทรงต่างๆ

ภาพที่ 34 ภาพอุปกรณ์ขั้นตอนการเขียน

ภาพที่ 35 ภาพขั้นตอนการเขียน

ภาพที่ 36 ภาพขั้นตอนการเขียนสมบูรณ์

3.4 ขั้นตอนการติดตั้งผลงาน

การติดตั้งผลงานโดยการติดตั้งบนพื้นผนังสีขาว โดยจำแนกการติดตั้งผลงานแต่ละชิ้นให้จัดอยู่ในกลุ่มของชิ้นงานที่มีขนาด เทคนิค และค่าน้ำหนักवादำของภาพที่กลมกลืนกัน

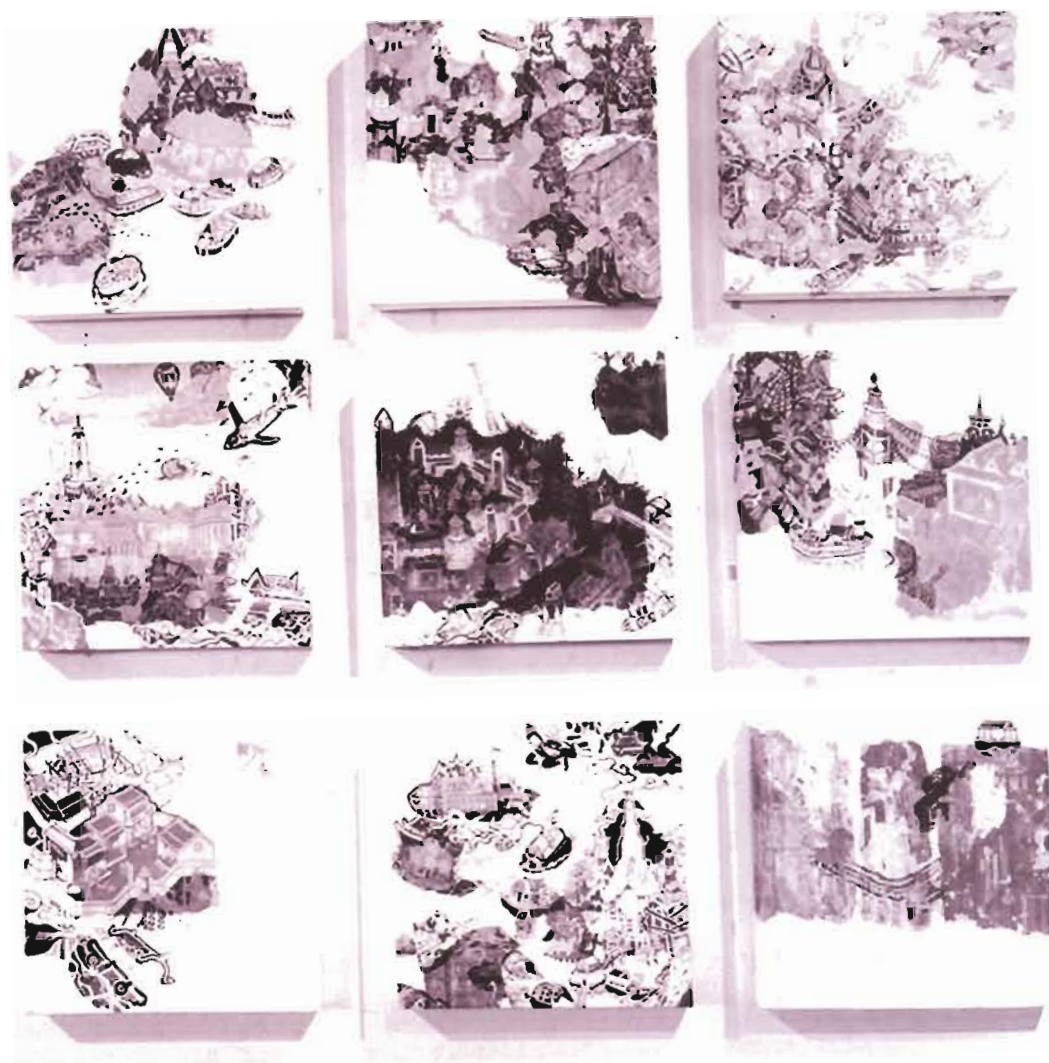
- การติดตั้ง

ภาพที่ 37 ภาพอุปกรณ์การติดตั้งผลงาน

ภาพที่ 38 ภาพการติดตั้งผลงาน

ภาพที่ 39 ภาพการติดตั้งผลงานสมบูรณ์

ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้า ได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาสาระระหว่างความจริงกับความฝัน ผ่านสถาปัตยกรรมซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา โดยนำข้อมูลต่างๆมาผสานกับจินตนาการ และการแสดงออกตามอารมณ์ความรู้สึกส่วนตน ในลักษณะผลงานศิลปะไทยแบบสองมิติ ซึ่งอาจจะมี การกำหนดองค์ประกอบในการใช้ทัศนธาตุต่างๆ ได้ดังนี้

1. รูปทรง เป็นส่วนประกอบที่ทำให้เห็นสาระของผลงาน ซึ่งมาจากภาพลักษณะ บ้านเรือน ตำนานกวี และพระราชวัง เป็นต้น บ้านหรือเรือนเป็นที่อยู่อาศัยของสามัญชนธรรมดาทั่วไป ซึ่งมีทั้งเรือนไม้ และเรือนปูน รวมทั้งสถาปัตยกรรมในยุคร่วมสมัยที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งรูปทรงที่เกิดขึ้นจากเทคนิควิธีการ โดยกำหนดรูปทรงให้มีขนาดที่แตกต่างกันตามความสำคัญของสิ่งที่ต้องการสื่อความหมาย รูปทรงที่มีขนาดใหญ่จะมีความสำคัญ และรูปทรงที่มีขนาดเล็กก็จะกระจายและเชื่อมโยงอยู่กับรูปทรงต่างๆภายในชิ้นงาน

2. เส้น เป็นทัศนธาตุสำคัญที่สร้างความกลมกลืน ทำให้ผลงานมีชีวิตชีวาด้วยพลังและความรู้สึกของเส้น และเป็นตัวกำหนดเนื้อหาของงานให้มีเอกภาพ การใช้พู่กันเขียนหมึกจีน โดยแบ่ง ออกเป็น สาม ขนาดเส้นเพื่อทำให้เกิดความสั่นไหวของเส้น ความแตกต่างนี้ทำให้รู้สึกถึงความมีชีวิตของเส้นในผลงานมากยิ่งขึ้น

3. สีและน้ำหนัก ข้าพเจ้ากำหนดให้ผลงานโดยรวมเป็นสีชาวดำ เพื่อแสดงความชัดเจนของ น้ำหนักบรรยากาศ ให้เป็นเอกภาพ โดยคำนึงถึงถึงความประสานกลมกลืนกัน

4. ลักษณะพื้นผิว เกิดจากเทคนิคหมึกจีนต่างๆที่นำมาสร้างผลงาน โดยอาศัยพื้นผิวที่เกิดจากการสร้างเทคนิคต่างๆ ซึ่งปรากฏเป็นพื้นผิวที่ให้ความรู้สึก เรียบ ขรุขระ ละเอียดย หยาบ ซึ่งแสดงซึ่ง สภาวะบรรยากาศของพื้นที่ที่ถูกสร้างขึ้นใหม่พื้นผิว

พื้นผิวในงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ เกิดขึ้นจากการใช้เทคนิคต่างๆกับหมึกจีนมาผสมกัน สร้างเป็น รูปทรง พื้นหลังของงานทำให้ผลงานมีความน่าสนใจ สร้างมิติให้กับรูปทรงและบรรยากาศของภาพ เกิดค่าน้ำหนักเทาน้ำหนักดำขึ้นในขณะเดียวกัน

5. ที่ว่าง พื้นที่ว่างที่มีอยู่ในชิ้นผลงาน ทำให้เกิดพลังความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องกับรูปทรง แต่ละรูปทรง และสร้างความผสมกลมกลืนกันของตัวผลงาน ส่วนพื้นที่ว่างสำหรับการนำชิ้นผลงาน มาติดตั้งมีความสำคัญ เพราะพื้นที่เป็นตัวกำหนดตำแหน่งความประสานกลมกลืนของผลงาน โดย อาศัยการทำงานของพื้นที่ว่างก่อให้เกิดจังหวะความเคลื่อนไหว ความเปลี่ยนแปลง ที่ผันแปรไปซึ่งมี ผลต่อการมอง การซึมซับและเข้ามาสัมผัสกับตัวผลงาน

บทที่ 4

การสร้างสรรคและการพัฒนาผลงาน

การสร้างสรรคศิลปนิพนธ์ เป็นผลงานที่มีการพัฒนาการสืบเนื่องมาจากผลงานระยะเริ่ม แรก จนถึงระยะก่อนศิลปนิพนธ์ โดยใช้เทคนิควาดเส้นเป็นหลักในการแสดงออก แต่มีการปรับ เปลี่ยน รูปแบบทางการแสดงออกของผลงาน เทคนิค ด้วยการจัดการติดตั้งเฟรมบนผนังให้มีทิศทางที่ตรงกับ เป้าหมายที่ต้องการแสดงออกชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยมีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาใน กระบวนการการสร้างสรรคผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ผลงาน ศิลปนิพนธ์ชุด “รูปแบบโครงสร้างของกลุ่มสถาปัตยกรรม” เกิดความสมบูรณ์และลงตัวมากที่สุด

การสร้างสรรคและการพัฒนาผลงานระยะแรก

การสร้างสรรคผลงานในระยะแรกของข้าพเจ้านั้นใช้เทคนิคการวาดเส้น ด้วยหมึกจีน โดย การสร้างลักษณะรูปทรงทางสถาปัตยกรรม กลุ่มรูปแบบโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม สถานการณ์ และสภาพแวดล้อมของสังคม

ในระยะแรกนั้นข้าพเจ้าได้ค้นคว้าหาเทคนิคและวิธีการที่ข้าพเจ้าสามารถแสดงออกได้ตรงกับ ความต้องการของข้าพเจ้ามากที่สุด ข้าพเจ้าจึงได้เลือกใช้การวาดเส้นด้วยหมึกจีน ผสมผสานทดลอง กับเทคนิคการไหลของหมึกจีน เพื่อให้เข้ากับเรื่องราวที่ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอ ซึ่งผลงานใน ระยะแรกข้าพเจ้ามุ่งเน้นการแสดงให้เห็นถึงการใช้เส้นและเทคนิคของหมึกจีน น้ำหนักของพื้นขาวเส้น ดำที่ทำงานกันให้เห็นถึงผลในเชิงทัศนธาตุ เทคนิคการไหลของหมึกจีนเพื่อให้เกิดเป็นร่องรอยของ คราบ เป็นเสมือนพื้นผิวที่สามารถนำมารองรับกับความคิด รั้งใช้กับวิธีการในการแสดงออกถึงเนื้อหา ภายในงาน ซึ่งร่องรอยของการไหลของคราบน้ำและหมึกจีนสีดำบนพื้นสีขาวแล้วปูกระดาษสาทับลง ไปแล้วรองพื้นด้วยสีขาวทับอีกชั้นนั้น เพื่อสร้างค่าน้ำหนักขาวดำทำให้เกิดมิติให้กับภาพ แทนค่าให้ดู คล้ายกับผืนแผ่นดินและกลุ่มควัน สอดคล้องกับเรื่องราว สภาพแวดล้อมของกลุ่มสถาปัตยกรรม ใน เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสภาวะภัยพิบัติ แผ่นดินที่สูญสลายอันเกิดจากสภาวะภัยพิบัติ

ปัญหาของการสร้างสรรค์ผลงานระยะแรก

ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงานระยะแรก เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและพบปัญหาไม่ซ้ำกันในแต่ละชิ้น ทั้งที่ปรากฏในรูปแบบของการวางองค์ประกอบศิลป์ ตลอดจนถึงด้านเทคนิควิธีการซึ่งส่วนใหญ่ล้วนเกิดจากเทคนิคในการเขียนซึ่งให้ค่าน้ำหนักซึ่งอ่อนเกินไป จนทำให้ผลงานขาดระยะ และไม่น่าสนใจ ดังเช่นผลงานชิ้นที่ 1

ในผลงานชิ้นที่ 2 จึงได้มีการลองปรับเอาเทคนิคการไหลของคราบน้ำออกไป คงเหลือไว้เฉพาะการเขียนเพียงอย่างเดียว เพื่อทดลองดูแนวความคิดของตนเอง ทำให้ข้าพเจ้าพบแนวทางในการเขียนกลุ่มสถาปัตยกรรม แต่ปัญหาที่พบคือขนาดของเฟรมในแนวตั้ง กับการเขียนที่ยังไม่สอดคล้องกับความคิดทำให้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่ตรงตามเป้าหมาย

ภาพที่ 40 ภาพผลงานชิ้นที่ 1 “เมืองวินาศ”

เทคนิค หมึกจีนบนกระดาษ ขนาด 150 x 150 ซม. ปีที่สร้าง 2554

ภาพที่ 41 ภาพผลงานชิ้นที่ 2 “เมืองสวรรค์”

เทคนิค หมึกจีนบนกระดาษ ขนาด 80 x 100 ซม. ปีที่สร้าง 2554

การสร้างสรรคและการพัฒนาผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์

ในการสร้างสรรคผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์ ผลงานชั้นที่ 3 ใช้เทคนิคการเขียนด้วยหมึกจีน เขียนกลุ่มสถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้างและสภาพแวดล้อมของสังคม โดยการเขียนเส้นที่มีความเชื่อมโยงของสภาพแวดล้อมสิ่งต่างๆ

เช่นเดียวกันในระยะก่อนศิลปนิพนธ์ ผลงานชั้นที่ 4 ใช้เทคนิคการเขียนด้วยหมึกจีน เขียนรูปทรงของกลุ่มอาคารสถาปัตยกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับยุคสมัยในปัจจุบัน เช่น กลุ่มอาคารในพระบรมมหาราชวัง ตึกและอาคารสูงในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีสิ่งก่อสร้างเชื่อมโยงกลุ่มอาคารและสิ่งก่อสร้างแผ่ขยายอาณาบริเวณออกไป โดยการเขียนที่เริ่มจากจุดๆหนึ่งค่อยๆขยายอาณาบริเวณของพื้นที่ออกไปเรื่อยๆ เหมือนการเจริญเติบโตของต้นไม้ที่ขยายกิ่งก้านสาขาออกไปเรื่อยๆไม่สิ้นสุด

ปัญหาของการสร้างสรรคผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์

ปัญหาในการสร้างสรรคผลงานในผลงานชั้นที่ 3 คือ การควบคุมการใช้เส้นที่ยังขาดน้ำหนัก อื่นๆเพื่อสร้างความแตกต่างให้กับรูปทรง ความสำคัญเด่นชัดของเนื้อหาภายในรูปทรง ทั้งรูปทรงที่ใหญ่หรือรูปทรงที่เล็ก เมื่อมีค่าน้ำหนักที่เท่ากันจึงไม่เกิดความเด่นชัด และขาดระยะในการแสดงออกของรูปทรง

ในผลงานชั้นที่ 4 ข้าพเจ้าจึงได้แก้ปัญหาเรื่องของน้ำหนักงาน ด้วยการใช้เส้นที่มีทั้งขนาดและน้ำหนักที่ต่างกันอย่างประกอบสร้างกันเป็นรูปทรงของกลุ่มสถาปัตยกรรมต่างที่มีความร่วมสมัยเชื่อมโยงเข้ากับเนื้อหาของแนวคิดที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับปัจจุบัน แต่รายละเอียดการเขียนภายในของผลงานชั้นที่ 4 นั้นยังให้หรือขาดรายละเอียดบางอย่างซึ่งยังแสดงให้เห็นถึงความไม่ชัดเจนของแนวความคิด

ภาพที่ 42 ภาพผลงานชั้นที่ 3 “วิถีเมืองกรุง”

เทคนิค หมึกจีนบนกระดาษ ขนาด 100 x 120 ซม. ปีที่สร้าง 2554

ภาพที่ 43 ภาพผลงานชั้นที่ 4 “เมืองล้อมเมือง”

เทคนิค หมึกจีนบนกระดาษ ขนาด 100 x 120 ซม. ปีที่สร้าง 2554

การสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงานศิลปนิพนธ์

ในการสร้างสรรค์ผลงานระยะศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้ใช้ประสบการณ์การทำงานที่พัฒนาผ่านมาอย่างต่อเนื่องจากแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์ อีกทั้งการแก้ไขปัญหาในการทำงานเพื่อให้ผลงานออกมาสมบูรณ์ที่สุด อาจมีการเพิ่มเติมสาระสำคัญบางอย่างที่เห็นว่ามี ความเหมาะสมหรือลดลงจากเดิม เพื่อให้เกิดความเหมาะสมลงตัว โดยยังคงสภาพเทคนิควิธีการเขียน ที่แสดงออกถึงตัวตนของข้าพเจ้าไว้ดังเดิมให้มีความสมบูรณ์และชัดเจนมากขึ้น ตามวัตถุประสงค์ใน ด้านรูปลักษณะทางกายภาพและความเป็นเหตุผลทางด้านความคิด เพื่อให้เข้าใจถึงเรื่องราวที่ เกี่ยวเนื่องกันของวัสดุเทคนิคที่ผสมผสานเข้ากับการเขียนได้อย่างลงตัวและเข้าใจในกระบวนการ การทำงานของตนเองที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้น

ปัญหาของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและพบปัญหาได้ไม่ซ้ำกันใน แต่ละชั้น ทั้งที่ปรากฏในรูปแบบของการวางองค์ประกอบศิลป์ ตลอดจนเทคนิควิธีการซึ่งเกิดจากใช้ เทคนิคการไหลและเกิดเป็นคราบฟองของน้ำยาล้างจานที่ผสมกับหมึกจีนซึ่งต้องควบคุมเทคนิคและ ปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ โดยข้าพเจ้าเป็นผู้ควบคุมความคิดต่อเติมลงไปด้วยวิธีการเขียน

ขนาดของผลงานศิลปนิพนธ์ ข้าพเจ้าได้เลือกใช้ขนาดของเฟรมที่มีขนาดแตกต่างกันออกไป หลากหลายขนาด ซึ่งโดยรวมคำนึงถึงความพอเหมาะ กับการทำงานในแต่ละความคิด โดยให้สามารถ เขียนเนื้อหาเรื่องราวต่างๆจบภายในเฟรมนั้นๆ ตามแนวความคิดที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม ของกลุ่มสถาปัตยกรรม ซึ่งช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องการควบคุมองค์ประกอบของขนาดในการทำงานและ ทำให้แนวความคิดในการทำงานออกมาได้สมบูรณ์มากขึ้น

เทคนิควิธีการเขียนของข้าพเจ้าได้ใช้เทคนิควิธีการวาดเส้นอันเป็นเทคนิคดั้งเดิมของข้าพเจ้า ในส่วนของการวาดเส้นข้าพเจ้ามักจะเขียนเส้นด้วยขนาดเดียวต่อเนื่องไปเรื่อยๆทำให้ภาพขาดความ น่าสนใจ จึงได้ใช้พู่กันที่มีขนาดใหญ่เขียนเส้นที่มีขนาดใหญ่ซึ่งเป็นเส้นรอบนอกของรูปทรง กลุ่ม สถาปัตยกรรมต่างๆ ขนาดของรูปทรงที่เกิดขึ้นก็จะมีขนาดใหญ่และเล็กแตกต่างกัน และพู่กันที่มี ขนาดเล็กกว่าเขียนเส้นขนาดกลาง และขนาดเล็กในส่วนที่เป็นรายละเอียดของรูปทรงใหญ่ เพื่อให้เกิด ความน่าสนใจและความแตกต่างในทัศนธาตุตามหลักองค์ประกอบศิลป์

ส่วนเทคนิคการปะติดภาพแล้วทับซ้อนด้วยกระดาษอีกชั้นหนึ่งนั้น ทำให้ภาพเกิดระยะหลัง หรือน้ำหนักที่อ่อนเป็นพื้นหลังให้กับภาพ ส่งผลให้ภาพเกิดมิติ และสามารถนำมาใช้เป็นพื้นหลังเพื่อเขียนลายเส้นที่มีเนื้อหาของกลุ่มสถาปัตยกรรม ที่มีความเชื่อมโยงหรือถ่ายทอดสภาพแวดล้อมในสังคมซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดและสามารถถ่ายทอดจินตนาการออกไป ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

เทคนิคการไหลเป็นคราบ เกิดจากฟองของน้ำยาล้างจานที่ผสมกับหมึกจีน ต้องควบคุมเทคนิคและปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาตินั้น ข้าพเจ้าได้นำมาใช้เพื่อสร้างรูปทรงและทำให้เกิดน้ำหนัก พื้นผิว ในขณะเดียวกันทำให้ผลงาน เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าจึงอาศัยเทคนิคนี้เพื่อกระตุ้นจินตนาการสร้างรูปทรง ถ่ายทอดความคิดที่เติบโต จากเทคนิคให้กลมกลืนและประสานไป กับแนวความคิด รวมทั้งวิธีการเขียนลายเส้นจนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในภาพของโครงสร้างกลุ่มสถาปัตยกรรม และสิ่งแวดล้อมต่างๆในสังคม ที่เกิดขึ้นในผลงานของข้าพเจ้า

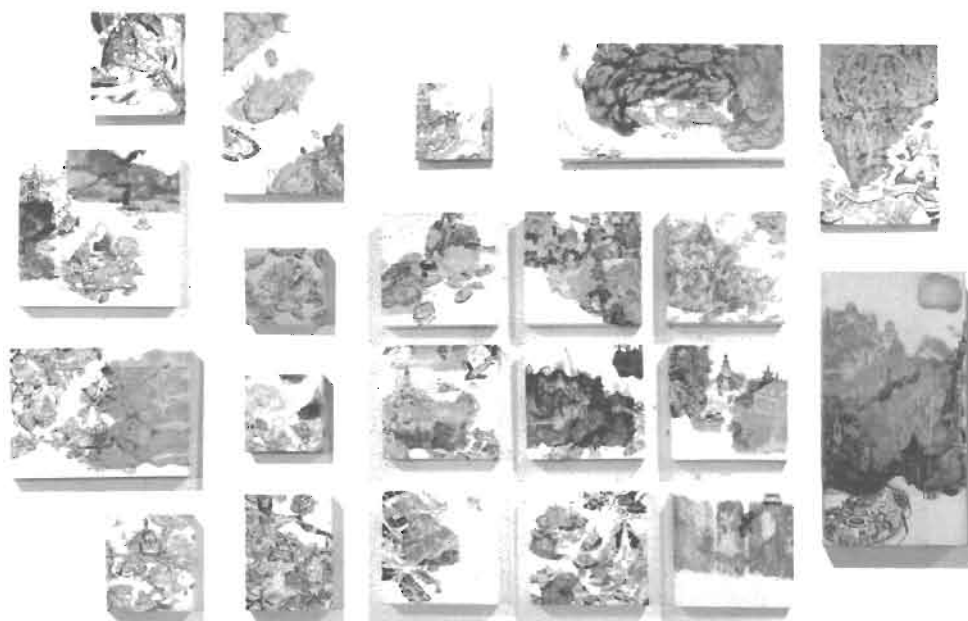
เนื้อหาและเรื่องราวภายในผลงาน ยังคงต้องการรายละเอียดบางอย่าง ที่แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดที่ชัดเจนและประเด็นของเนื้อหาที่ต้องการให้ได้ตรงตามเป้าหมาย ข้าพเจ้าจึงต้องอาศัยการศึกษาข้อมูลแรงบันดาลใจจากภาพจิตรกรรมฝาผนังของวัดสุทัศนเทพวราราม กลุ่มสถาปัตยกรรมในกรุงเทพฯ สภาพแวดล้อมวิถีชีวิตของกรุงเทพฯ โดยการนำรูปทรงของสิ่งเหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจ ในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีความเด่นชัดในเนื้อหา

การติดตั้งผลงานในแต่ละชิ้นของผลงานศิลปนิพนธ์ เนื่องจากผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้มีขนาดที่แตกต่างหลากหลายกันออกไป การจัดวางจึงต้องคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นทางสายตาแก่ผู้ชม นั่นคืออาศัยหลักทางสุนทรียศาสตร์ ความงามของทัศนธาตุภายในผลงานชุดนี้ ซึ่งก็คือค่าของน้ำหนักขาวและน้ำหนักดำ การติดตั้งผลงานในแบบต่างๆ บางครั้งไม่ได้คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้น จึงไม่ได้ก่อให้เกิดผลลัพธ์หรือความหมายใดๆ ข้าพเจ้าจึงลองใช้การติดตั้งผลงานโดยการเรียงสลับค่าน้ำหนักขาวและน้ำหนักดำตามกลุ่มแต่ละประเภทของเทคนิคมาสลับรวมกันทั้งหมด แล้วทำการติดตั้งจัดวางผลงานทั้งหมดโดยการสลับค่าน้ำหนักของผลงานในแต่ละเฟรม โดยกำหนดให้การติดตั้งผลงานอยู่ภายในบริเวณขอบเขตพื้นที่สี่เหลี่ยมขนาดใหญ่เช่นเดียวกับเฟรมผลงานซึ่งมีรูปทรงสี่เหลี่ยมที่มีขนาดและรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป โดยภายในมีระยะห่างกันของเฟรมเป็นจังหวะที่เท่าๆกัน เพื่อให้การชมผลงานสามารถมององค์รวมของผลงานได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้สมบูรณ์ที่สุด

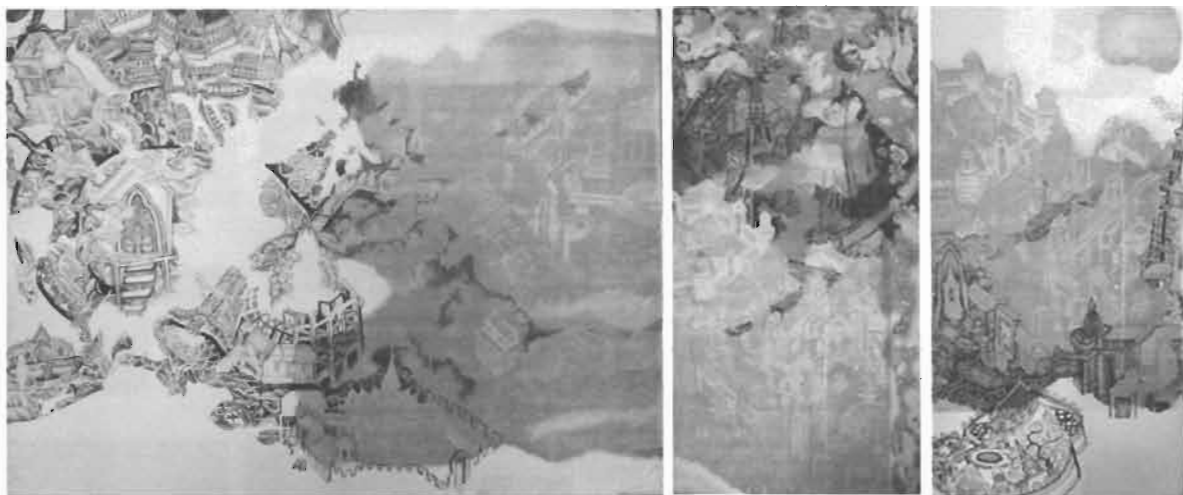
ภาพที่ 44 ภาพผลงานชิ้นที่ 5 “โครงสร้างของสังคม 1”

เทคนิค ผสม ขนาด แปรผันตามพื้นที่

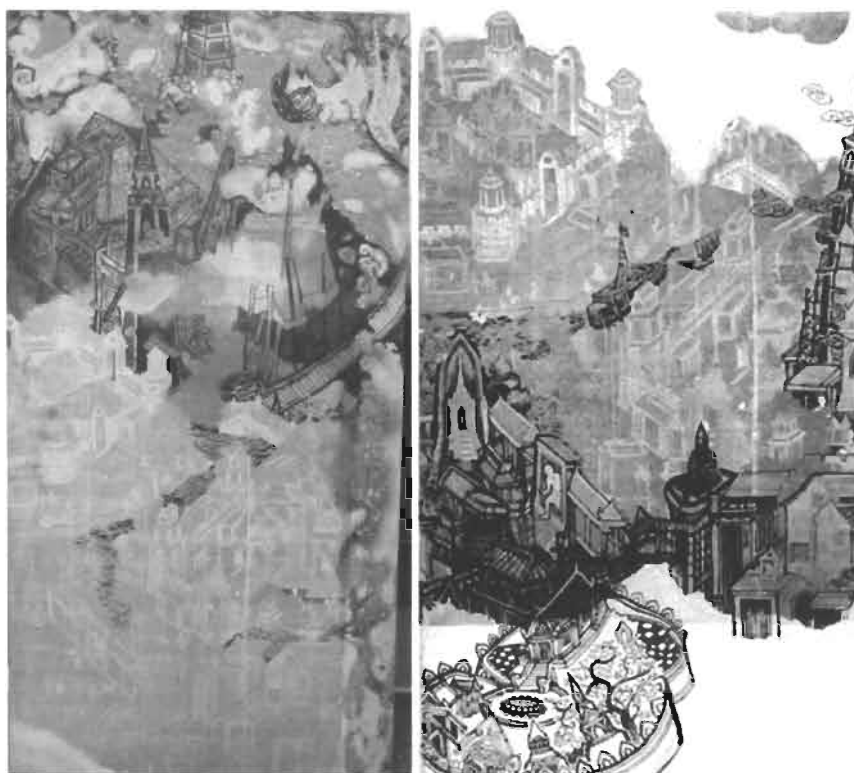
ภาพที่ 45 ภาพผลงานชิ้นที่ 6 “โครงสร้างของสังคม 2”

เทคนิค ผสม ขนาด แปรผันตามพื้นที่

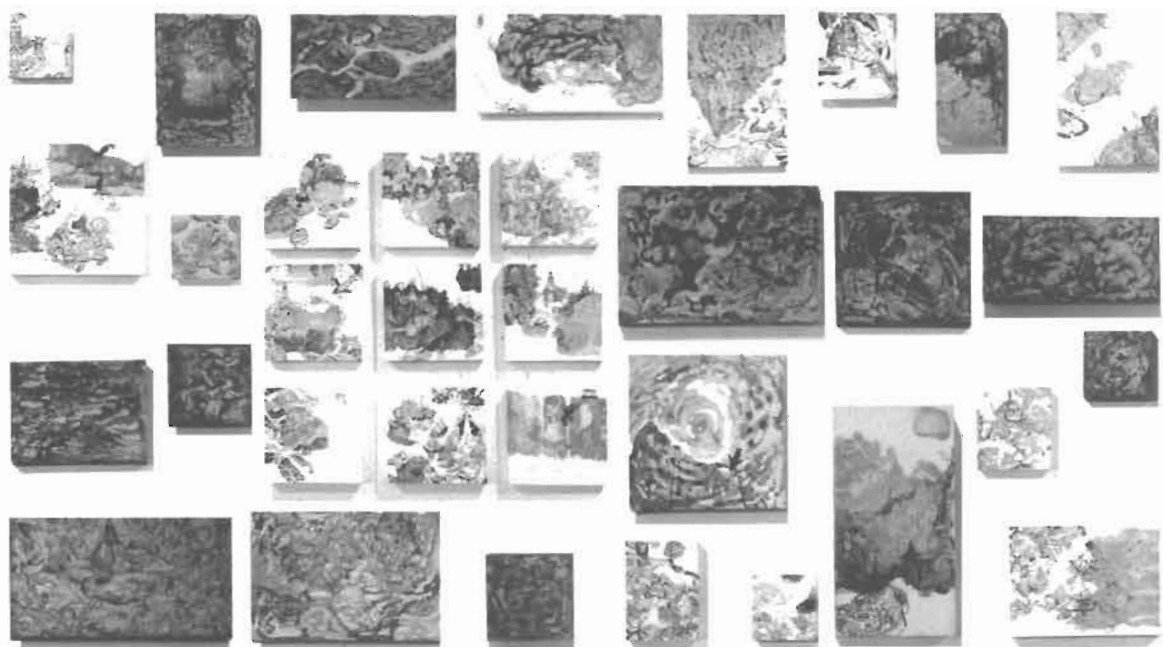

ภาพที่ 46 ภาพผลงานชั้นที่ 7 “โครงสร้างของสังคม 3”

เทคนิค ผสม ขนาด แปรผันตามพื้นที่

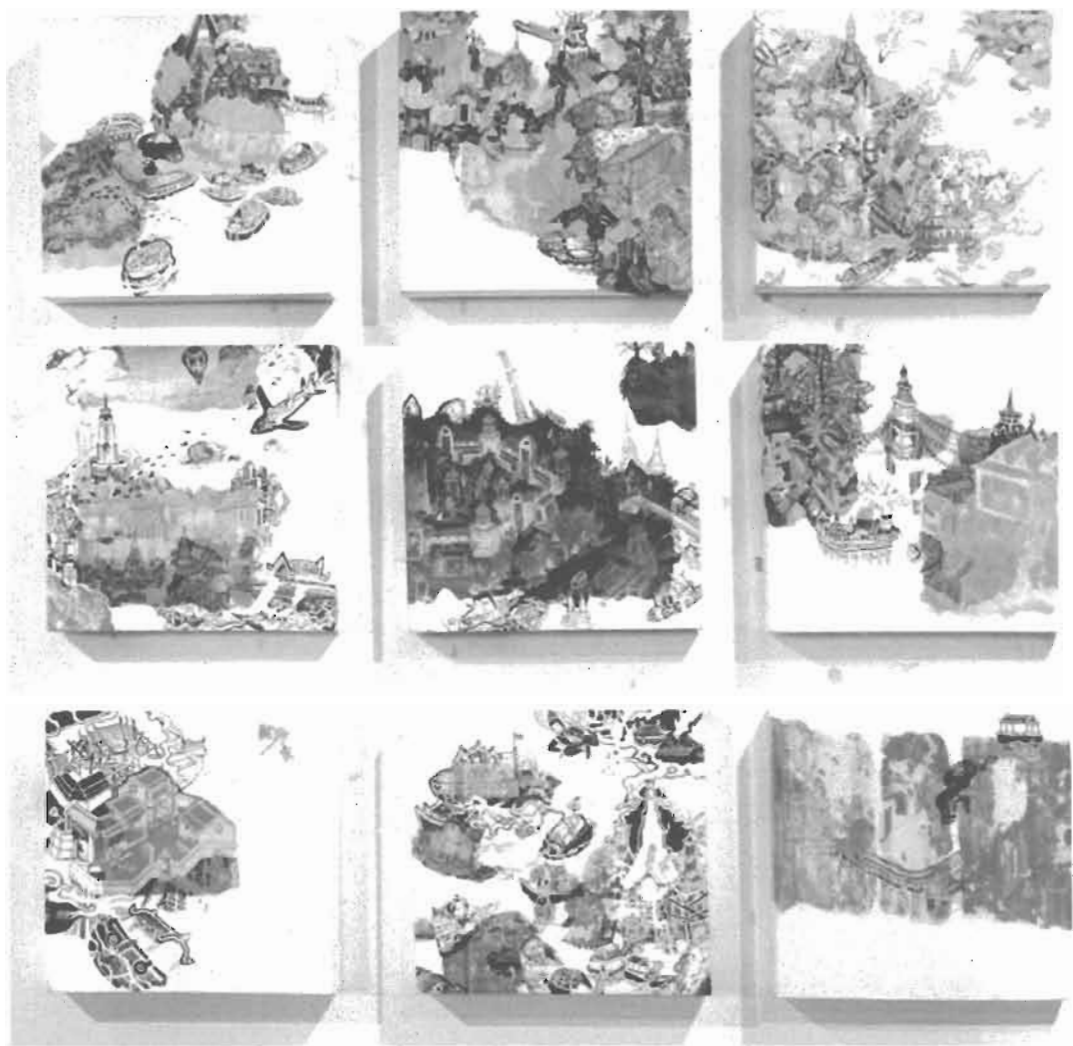
ภาพที่ 47 ภาพรายละเอียดของผลงานชั้นที่ 7

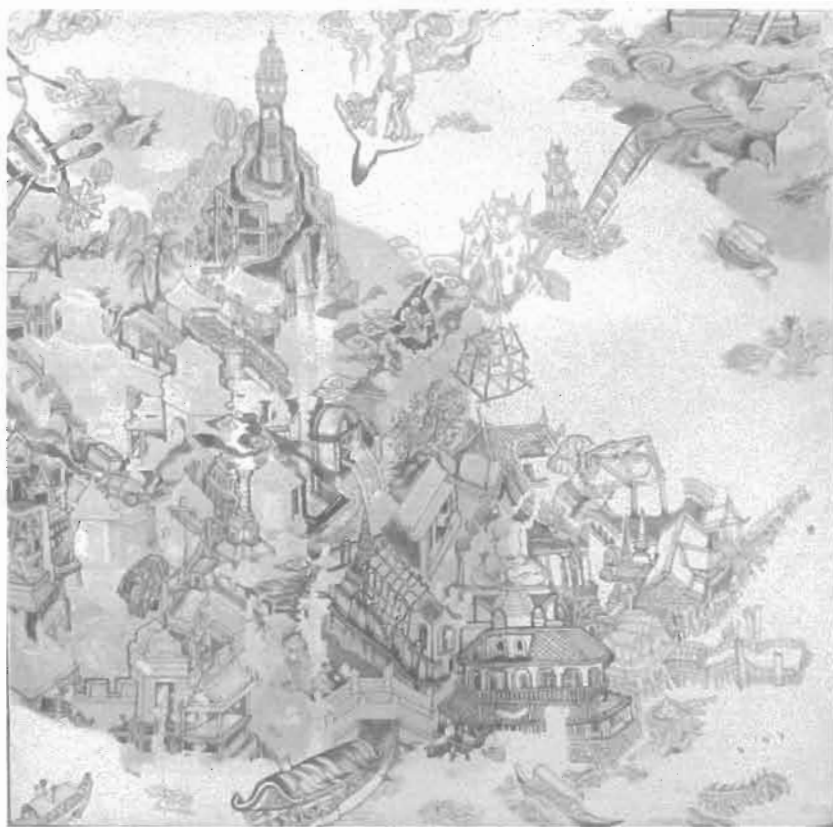
ภาพที่ 48 ภาพผลงานขั้นที่ 8 ภาพรวมของผลงานชุดศิลปินพันธ์ “โครงสร้างของสังคม 4”
เทคนิค ผสม ขนาด แปรผันตามพื้นที่

ภาพที่ 49 ภาพรายละเอียดของผลงานขั้นที่ 8

ภาพที่ 50 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8

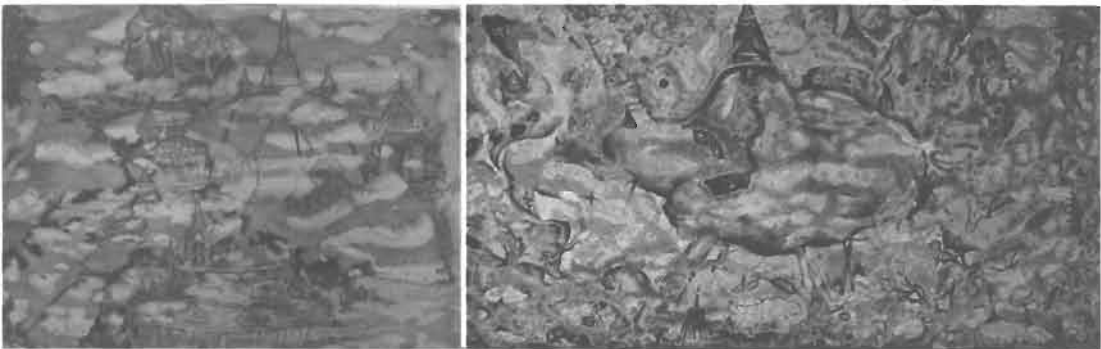
ภาพที่ 51 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8

ภาพที่ 52 ภาพรายละเอียดผลงานชิ้นที่ 8

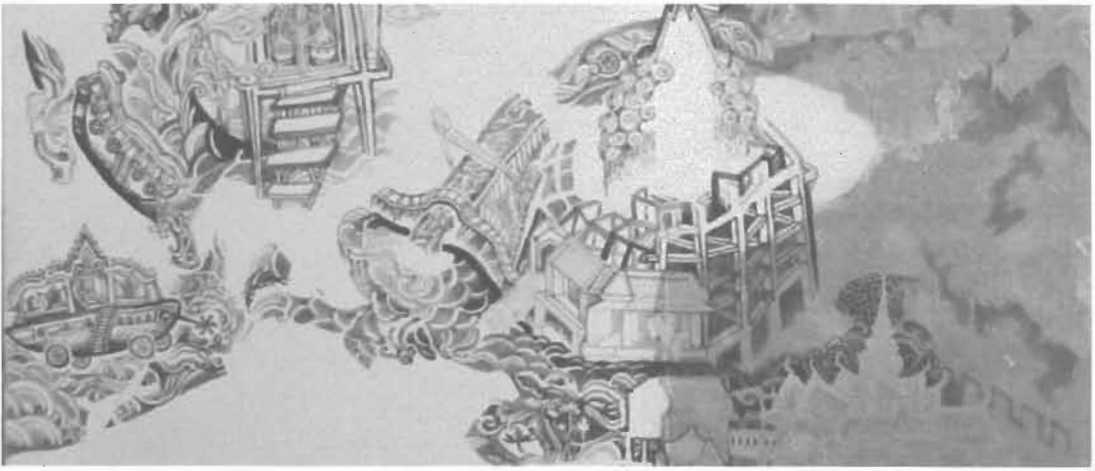
ภาพที่ 53 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8

ภาพที่ 54 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8

ภาพที่ 55 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8

ภาพที่ 56 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8

ภาพที่ 57 ภาพรายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 8

บทที่ 5

บทสรุป

จากการศึกษาค้นคว้าในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจ และแนวความคิด มาจากเนื้อหาเรื่องราวต่างๆ ในวิถีชีวิตของสังคมเมืองปัจจุบัน โดยอาศัยรูปทรง กลุ่มสถาปัตยกรรม อาคารบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ และยังสามารถบ่งบอกถึงสภาพชีวิตของคนในสังคมได้อย่างชัดเจน

สถาปัตยกรรม อาคาร บ้านเรือน และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม มีการเปลี่ยนแปลง ตามกาล ตามยุคสมัย ความต้องการของผู้คนที่ต่างมุ่งหน้าเข้ามาสู่สังคมเมืองเพิ่มมากขึ้น เป็นสาเหตุที่ทำให้เมืองมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและไร้ทิศทาง ขาดการคำนึงถึงความงามทางทัศนียภาพ พื้นที่เสื่อมโทรมจึงเกิดจากการพัฒนาอย่างไร้ระเบียบ แนวคิดดังกล่าวทำให้ข้าพเจ้าต้องการบันทึกสภาพ บ้านเมือง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม สะท้อนความคิด ความรู้สึก ผ่านจินตนาการที่เกิดจาก แง่มุมทางความงามของอาคารโครงสร้างสถาปัตยกรรมที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างความงดงามอันหลากหลายของการดำเนินชีวิตในสังคม มีทั้งความวุ่นวาย ความเป็นระเบียบของบ้านเมือง ความลึกลับใน บางมุมและความสงบร่มเย็นในอีกมุมหนึ่งของเมือง ถ่ายทอดมุมมองที่มีต่อสภาพบ้านเมืองและการอยู่ ร่วมกันท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของอดีตกับปัจจุบัน ออกมาเป็นผลงานศิลปะ สร้างผลลัพธ์แห่ง พลวัตนั้นเป็นรูปธรรม ในรูปแบบจิตรกรรมสองมิติ โดยแบ่งเป็นกลุ่มชุดผลงานต่างๆ สร้างรูปแบบ โครงสร้างของกลุ่มสถาปัตยกรรม ผ่านกระบวนการวาดเส้นด้วยหมึกจีน เพราะวาดเส้นเป็นรากฐาน สำคัญที่สามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว ฉับไว และตรงต่อบุคลิกการแสดงออกของข้าพเจ้ามากที่สุด

ผลงานสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ภายใต้ชื่อหัวข้อ “รูปแบบโครงสร้างของกลุ่มสถาปัตยกรรม” เป็นผลงานการสร้างสรรค์ทางเทคนิควิธีการของงานจิตรกรรม ที่ผสมผสานกันระหว่าง วิธีการอนุรักษ์ จิตรกรรมไทยรูปแบบเฉพาะตัวของข้าพเจ้า นำเสนอด้วยการติดตั้งผลงานที่สอดคล้องกับทัศนคติของ ตน ที่มีต่อความแปรเปลี่ยนของสังคมเมือง สะท้อนแง่มุมและแนวทางความคิดหนึ่งให้กับผู้ที่ได้มา สัมผัสผลงาน โดยมุ่งหวังว่าผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้จะมีคุณค่าและประโยชน์ต่อสาธารณชนสืบไป

บรรณานุกรม

หนังสือ

- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. “สถาปัตยกรรมไทย”, พิมพ์ครั้งแรก (กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531), 3.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. “เรือนไทย บ้านไทย”, พิมพ์ครั้งแรก (กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2543)
- ม.ร.ว.แม่งน้อย ศักดิ์ศรี. “สถาปัตยกรรมไทย”, พิมพ์ครั้งแรก (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539)
- ชลูด นิยมเสมอ, “องค์ประกอบของศิลปะ = Composition of Art”, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 2553), 18
- ชลูด นิยมเสมอ. “วาดเส้นสร้างสรรค์ = Creative Drawing”, พิมพ์ครั้งแรก (กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 2553), 6, 87.
- น. ณ ปากน้ำ. “จิตรกรรมฝาผนังไทย วัตถุประสงค์นเทพวรากรมราชวรมหาวิหาร”, (กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ), 2539
- น. ณ ปากน้ำ. “จิตรกรรมฝาผนังหนึ่งในสยาม”, (กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ), 2544.
- สุวรรณี ณ ระนอง. “วันวาน วันนี้ วัตถุประสงค์นเทพวรากรมราชวรมหาวิหาร เฉลิมฉลองครบรอบ 200 ปี” กรุงเทพฯ : วัตถุประสงค์นเทพวรากรมราชวรมหาวิหาร, 2551.

อินเทอร์เน็ต

- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. “สถาปัตยกรรมไทย”. [Online], เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม 2556. เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki/สถาปัตยกรรมไทย>.
- หน้าเพจ 77PPP. “Nostalgia”. [Online], เข้าถึง เมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2556. เข้าถึงได้จาก : <http://www.facebook.com/77PPP?fref=ts> .
- Anuchaiphotographer [Online], เข้าถึงเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2556. เข้าถึงได้จาก : http://www.anuchaiphotographer.com/blog/?page_id=729&lang=th.

รายชื่อผลงานศิลปนิพนธ์

ผลงานระยะที่ 1 ช่วงปี พ.ศ. 2554

“เมืองวินาศ” ขนาด 150 x 150 ซม. หมึกจีนบนกระดาษสา

ผลงานระยะที่ 2 ช่วงปี พ.ศ. 2554

“เมืองสวรรค์” ขนาด 80 x 100 ซม. หมึกจีนบนกระดาษสา

ผลงานระยะที่ 3 ช่วงปี พ.ศ. 2554

“วิถีเมืองกรุง” ขนาด 100 x 120 ซม. หมึกจีนบนกระดาษสา

“เมืองล้อมเมือง” ขนาด 100 x 120 ซม. หมึกจีนบนกระดาษสา

ผลงานระยะที่ 4 ช่วงปี พ.ศ. 2555-2556

“โครงสร้างของสังคม 1” ขนาด แปรผันตามพื้นที่ เทคนิคผสม

“โครงสร้างของสังคม 2” ขนาด แปรผันตามพื้นที่ เทคนิคผสม

“โครงสร้างของสังคม 3” ขนาด แปรผันตามพื้นที่ เทคนิคผสม

“โครงสร้างของสังคม 4” ขนาด แปรผันตามพื้นที่ เทคนิคผสม

ประวัติการศึกษา

ชื่อ-นามสกุล   บุญฤทธิ์ พูนพนิช

วันเดือนปีเกิด   24 กุมภาพันธ์ 2532

ที่อยู่   594/98 ซอยมหาวงษ์เหนือ ถนนอโศก-ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์   081-234-7472

E-mail   herqry@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

- 2538 - โรงเรียนแม่พระฟาติมา
- 2548 - วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา
- 2551 - ศิลปบัณฑิต (ภาควิชาศิลปไทย) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการแสดงผลงาน

- 2550 - นิทรรศการแสดงผลงานนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา
โครงการ “เปิดประตูสู่เสาวภา” ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา
- 2552 - นิทรรศการ “ภาพพิมพ์ เพื่อคุณ : Print for You” ณ หอศิลป์คณะจิตรกรรม
ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2554 - นิทรรศการแสดงผลงานนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร
โครงการ “เปิดบ้านคณะจิตรกรรมฯ” ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- นิทรรศการศิลปะของนักศึกษาเนื่องในวัน “ศิลป์ พีระศรี”
ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์
- 2555 - นิทรรศการศิลปกรรม “ต้นโพธิ์” ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
กรมศิลปากร กรุงเทพมหานคร
- นิทรรศการศิลปะของนักศึกษาเนื่องในวัน “ศิลป์ พีระศรี”

ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์

- นิทรรศการ “ครบรอบ 36 ปี ภาควิชาศิลปะไทย” ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

เกียรติประวัติ

- 2549 - รางวัลชมเชยการประกวดการ์ด ส.ค.ส. “เศรษฐกิจพอเพียง”
- รางวัลผู้มีความประพฤติดีงาม ของพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย
- 2550 - รางวัลชมเชย การประกวดวาดภาพ “น้ำเพื่อชีวิต” กรมทรัพยากรน้ำ
- รางวัลที่ 3 การประกวดวาดภาพ “ครูของแผ่นดิน” มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- รางวัลที่ 1 วาดเส้นหุ่นนิ่ง แผนกจิตรศิลป์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา
- 2553 - ได้รับทุนการศึกษา “กองทุนถวัลย์-ไทยพาณิชย์”
- 2555 - ได้รับพระราชทาน “ทุนภูมิพลประเภทส่งเสริมการศึกษา”
- ได้รับทุนการศึกษา กองทุน “เมทินี ชารวมชนกุล” ประจำปีการศึกษา 2555